

Študentie in tuji jeziki

Pri študiju naših študentov opazimo, neko pomanjkljivost: prevelika navezanost na učbenike in skripta in premajhna uporaba strokovne literature, predvsem tuje. Za to je vrsta vzrokov: preobremenjenost s predavanji in vajami, pomanjkanje tuje literature in ne nazadnje tudi znanje tujih jezikov.

V gimnaziji se študent ponavadi uči dveh tujih jezikov. Toda pouk tujih jezikov v gimnaziji je v marsičem in marsikdaj zelo problematičen. Marsikdaj študentu znanje tujih jezikov, prineseno iz gimnazije, pri študiju strokovne literature odstopa. Jezik v strokovni knjigi je namreč večinoma dokaj različen od tiste oblike jezika, kot se jo je učil v gimnaziji. Zgodijo se celo, da študent, ki se vpiše n. pr. na germanistiko, jezika, ki ga je vpisal in ki se ga je učil v gimnaziji, sploh ne obvlada. Toda razpravljanje o tem sodi drugim.

KOLIKO JEZIKOV ZNAMO?
V zvezi s reformami in preureditvami v učnem načrtu za gimnazije lahko opazimo med študenti več valov glede znanja tujih jezikov. Zadnji letnik in absolventi se povečini obvladajo rusčino in še kak tuj jezik. V srednjem valu znajo v glavnem francosčino, angleščino in nemščino, v zadnjem pa mestoma že prevladuje in bo v nekaj letih prevladala angleščina. Taka so splošna opažanja. Zanimivo bi bilo izvesti med študenti anketo, koliko jezikov obvladajo, bodisi aktivno in pasivno ali pa samo pasivno. Teško je se našel študent, ki bi znal le en sam tuj jezik, če a priori

odštejemo srbohrvaščino. Večina študentov obvlada dva jezika, enega aktivno in pasivno, enega pa le pasivno. Tudi število takih, ki znajo vsaj pasivno 3 ali 4 tuje jezike pravzaprav ni majhno. Redkejši so študentje, ki znajo šest in več jezikov.

Medtem ko so razumljivo veliki svetovni jeziki angleščina, nemščina, francosčina in ruščina v ospredju, pa opazimo precejšnje zapostavljanje slovenskih jezikov. Prejšnje čase so študentje znali češčino, poljščino in druge.

ZANIMANJA NI

Fraza, da znanje tujih jezikov širi in pogloblja človeku obzorje, je sicer res že stara, toda ni zastarela. Tega bi se morali študentje bolj zavedati. Pred leti je imela vsaka fakulteta kot neobvezen predmet enega ali več tujih jezikov. Tudi ta predavanja so morali ukiniti, ker so se študentje zanje premalo zanimali. Na splošno je znanje tujih jezikov še vedno premajhno. Današnji čas in razvoj znanosti zahtevata širokih obzorij, do katerih se pa lahko povzpnejo le, če znamo čim več tujih jezikov.

Danes se predava tuj jezik le še na ekonomskem oddelku in na ekonomski fakulteti in

na medicinski fakulteti, medtem ko je na filozofskem oddelku prirodoslovno-matematično-filozofske fakultete vrsta tečajev tujih jezikov za nefilologe. Te tečaje lahko obiskujejo vsi študentje, toda na žalost tudi zanje ni pravega zanimanja. Čudno je, da se študentje tako malo zavedajo možnosti, ki jih znanje jezikov nudi pri študiju. Ko govorimo o znanju tujih jezikov, je važnejša od vsakega abstraktnega znanja njegova praktična uporaba pri študiju.

NACIN ŠTUDIJA, KI NE MORE OBRODITI SADOV
Pri izbiri literature za študij je ozka omejenost študentov odlična. V vseh strokovnih študijskih knjižnicah se opaža, da študentje segajo predvsem po učbenikih oziroma skriptah, za širšo, strokovno literaturo, posebno tujo, pa se ne menijo. Zaradi tega so profesorji nekoliko upravičeni, če pravijo, da ne bodo pisali učbenikov, naj študentje študirajo raje po širši strokovni literaturi. Študentje namreč še vse premalo samoiniciativno iščejo gradivo za študij.

Pred leti je bilo v naših knjižnicah res zelo malo tuje strokovne literature, toda sedaj se je stanje že bistveno izboljšalo. V naše knjižnice prihaja poleg knjig tudi vedno več strokovnih revij, ki pa ostajajo žal neizkoriščene. Za pomoč pri študiju iz revij imajo knjižnice precejšnje, analitičnih biltenov, nekakih problemskih vodnikov po revijah.

Po tudi strokovni literaturi se najbolj segajo elektrotehnik, ter agronomi in seveda študentje družbenih ved, ki jih še stroke same siliijo k temu. Od izposojenih tujih strokovnih knjig je največ angleških, za njimi pa pridejo nemške, francoske in ruske. Seveda je to precej odvisno od stroke.

Pojav, da študentje kljub znanju tujih jezikov ne uporabljajo tuje literature, je nekoliko značilen za naš čas. Študiranje v tujem jeziku je spremljano vsaj v začetku z velikimi težavami in gre počasi in zato je razumljivo, da se mu študent ob splošnem pomanjkanju časa raje izogne.

T. Šibenik

Tomo Šibenik: Pred vožnjo (z razstave fotokluba v Naselju)

STUDENTSKA FOTORAZSTAVA V NASELJU

Vtis neretuširane slike

Eden najdelavnejših klubov, v katerem se udeležujejo ljubljanski študentje, je nedvomno akademski fotoklub v Naselju. Vsako leto so v klubu tečaj o fotografiji in so tako usposobili že lipo število fotografov. V klubu težijo za tem, da bi omogočili čim večjemu številu študentov spoznanje osnovne pojme o fotografiji in pomagali tistim, ki svoje znanje želijo poglobiti.

Kakor povsod, tudi v tem delavnem klubu ne manjka težav, predvsem materialnih. Znano je, da je fotografija na splošno zelo draga in študentje težko zmorejo izdatke, posebno ob pripravah za udeležbo na raznih razstavah. Klub zaradi omejenosti denarnih virov ne more pomagati svojim članom.

V marcu so trije avtorji tega kluba sodelovali na meduniverzitetni evropski razstavi v Belfastu, kjer so bili med 25 udeleženci univerzitetni edini Jugoslovani. Na IV. medklubski razstavi fotografij v Beogradu, kjer so sodelovali študentje iz vse države, je sprejel klub srebrno plaketo za najboljšo kolekcijo razstavljenih slik, član kluba pa bronasto plaketo, kar predstavlja lep uspeh. Predavatelji iz kluba so privedli tudi tečaj na bežigradski gimnaziji.

Vsako leto V MAJU

Kakor vsako leto so tudi v letošnjem maju koprski študentje privedli svoj teden kulturnih prireditvev na Koprskem. Letos je bil zaradi pomanjkanja denarnih sredstev okvir kulturnih prireditvev nekoliko okrnjen, saj smo se prejšnja leta navadili govoriti o primorskem študentskem festivalu. Tokrat so imeli v sredi tedna dva nastopa pevskega zbora primorskih študentov »Vinko Vodopivec« na Krasu. V Koprju je bil literarno glasbeni večer v mestnem gledališču. Sodelovali so študentje glasbe in mladi primorski pesniki in pisatelji. Po poročilih lokalnega tiska je prireditve zelo uspele. Prvič so letos primorski študentje povabili v goste mariborske kolege, ki so v Koprju privedli refer opernih arij. Razen tega so imeli na koprski gimnaziji pogovor z esnošolci o poklicni izbiri, usmerjanju in študiju na univerzi.

TOV. VIDA TOMŠIČEVA MED ŠTUDENTKAMI

Dne 22. maja je imela tov. Vida Tomšičeva predavanje za ljubljanske študentke. Predavanju je sledila diskusija. Tov. Vida Tomšičeva in študentke so govorile o problemih študentk in o vprašanju družine in raznih gledanjih nanjo. Razpravljale so tudi o vprašanju žene v sodobni družbi, predvsem o konfliktu med poklicem in biološko funkcijo. Dogovorile so se, da bodo za prihodnje leto organizirale cikel predavanj o vseh teh vprašanjih.

ČRNO NA BELEM

Najprej sebi, potem pa drugim

Kako je z učnimi pripomočki na naši univerzi, je več ali manj dobro znano vsakemu študentu. Na oddelku za elektrotehniko so knjige in učni pripomočki prava redkost. Veliko se govori, naredi pa zelo malo. Napačno bi bilo krivdo zvaliti samo na profesorje. Naj to dokaže sledeči primer.

Preteklo leto so sklenili izdati skripta iz predmeta elektrotehnika in elektronske cevi. Skripta so bila že napisana in opremljena s slikami. Da bi tiskarske stroške zmanjšali, so sklenili kopirati slike in pisani del razmnožiti na ciklostil. Rokopis je dobil neki kolega, ki bi ga naj razmnožil in skrbel za prerisovanje slik. Toda kolega, ko je imel skripta v rokah, izdajateljsko delo ni več zanimalo. Študiral je iz rokopisa in opravil izpit, potem pa je vse ostalo vrnil.

Profesor je nato sprotil popravljal besedilo. Obljube kolegov, da bodo pri delu pomagali, so se izkazale za prazne. Večina prerisovalcev slik sploh ni vrnila originalov. Z veliko težavo so končno le uspeli zbrati vse slike in razdeliti material, ki sta ga potem dva kolega proti plačilu prerisala. Čas pa je tekel.

Pozneje so tudi razmnoževanje morali zaupati nekemu tiskarskemu delavcu. Izpiti so se približevali in skripta so nekaj časa pred izpiti le zagledala beli dan. V stiski so kolegi planili po prvih izvodih in za seboj pustili pravi nered, ker skripta še niso bila urejena. Stroški so narasli. Bilo je dosti pripomb na račun visoke cene, slabe kvalitete tiska in podobno. Najhuje so vrteli jezike tisti, ki pri delu sploh niso pomagali.

Po vsem tem bi imel sledeč predlog: na oddelku naj bi nastavili nekoga, ki bi skrbel za izdajo tistih skript, ki so že napisane in odobrena.

M. K.

PRED JUNJSKIM ROKOM: VELIKO USPEHA!

Koroški samorastniki

MED TEDNOM KOROŠKIH ŠTUDENTOV V RAVNAH JE NAS UREDNIK ZAPROSIL DR. MIRTA ZWITTER ZA KRATEK POGOVOR O PROBLEMIH IN ŽIVLJENJU ZAMEJSKIH ŠTUDENTOV, KI ŠTUDIRAJO NA DUNAJU. ODGOVORI NA POSAMEZNA VPRAŠANJA DAJEJO DOKAJ PODROBNO SLIKO O TEŽAVAH DANAŠNJE GENERACIJE KOROŠKIH ŠTUDENTOV.

Kateri so po vašem mnenju glavni problemi zamejskih koroških študentov?

Prvi problem je njihov št. vilo, ki je tako nizko in nezadostno, da nikakor ne odgovarja resničnim potrebam po visokoločskem izobraženstvu. Drugi problem je gnotno stanje večine koroških študentov. Skoraj brez izjeme otroci revnih delovnih staršev ne uživajo nobene omeembe vredne podpore pri študiju. Tretji problem, ki izvira iz prejšnjih, je zelo zastarala razvolna stopnja, ki je več ali manj posledica tuje šole, vzgoje in razbujanja življenja teh študentov, ki jih šola in borba za svoj lastni oboj odtujajo razmišljanju o problemih naših ljudi in stvarnosti sploh.

Iz vašega odgovora je razvidno, da je za visokoločski študij na avstrijskih univerzah značilen pojav, da stroške šolanja zmorejo samo dobro preiskrbljeni in premožnejši sloji ljudi. Kakor nam je znano, so kmečki in delavski študentje na teh univerzah zelo maloštevilni, zlasti slovenski. Kaj bi po vašem mišljenju bilo treba storiti in kako rešiti to zamažano vprašanje, da bi tudi revnejšim slovenskim kmečkim in delavskim študentom omogočili študij na univerzi?

Za zadovoljivo rešitev vprašanja večjega števila sposobnega intelektualnega naraščaja, bi bilo nujno širokogrudno stipendiranje dijakov že v srednjih šolah in pozneje na univerzi. To stipendiranje bi najbolje rešili, če bi stipendije podeljevala posamezne kulturne in gospodarske organizacije, na primer Slovenska prosvetna zveza, Slovensko šolsko društvo, Zadrudna organizacija, Slovenska kmečka zveza — vsaka za svoj potrebiti

naraščaj. Skupna komisija teh organizacij bi določila spozumno število stipendij, ki bi jih razpisale, dodelje pa po dobrih posameznih organizacij. Mislim pa, da se je v zadnjih letih na tem področju premalo, predvsem pa premalo načrtno delalo in skrbelo.

Po mojem mnenju naj bi študentov narodnostne manjšine načelno ne šolali doma na slovenski univerzi, ker je za intelligenco manjšine povezava z njenimi domačimi problemi nujna in prvenstvene važnosti. Samo strokovna izpopolnitev in razširitev pogledov naj bi bila omogočena z izmenjavo in študentom.

Poljski študentje v Ljubljani

Pretekli teden se je mudila v Ljubljani skupina študentov geografije varšavske univerze z nekaterimi profesorji in asistenti, ki je bila gost študentov geografije ljubljanske univerze. Poljski so bili v Jugoslaviji 16 dni in so v tem času prepotovali skoraj vse naše pokrajine in se tako doobra seznanili z geografskimi značilnostmi naše države. Preko Budimpešte so dopotovali v začetku meseca maja v našo državo in med prvimi obiskali naše glavno mesto Beograd. Iz Beograda so nadaljevali pot v Makedonijo, črnogorsko primorje in Dubrovnik. V nekaj dneh so si v glavnem ogledali znamenitosti tega našega zgodovinskega mesta, potem pa so nadaljevali pot v Sarajevo in Zagreb. V Ljubljani so se zadržali nekaj dni. Med tem časom so prepotovali skoraj vso Gorenjsko in dobršen del Primorske do Postojne in Idrije. V času svojega bivanja v Ljubljani so imeli več sestankov z našimi študenti in z njimi navezali pristne in dobre stike.

Profesor varšavske univerze je zadnji dan bivanja v Ljubljani predaval študentom naše univerze iz zelo zanimivega področja geografije. Za zaključek so študentje geografije organizirali svojim gostom poslovljni večer, na katerem so bili prisotni tudi profesorji varšavske in naše univerze ter predstavniki UO ZSJ. V pozdravnih govorih, ki so jih izmenjali je prišla do izraza želja po poglobljanju dosedanjih stikov in težnja po boljšem spoznavanju študentov dveh prijateljskih univerz, ki jih večje številne zgodovinske vezi in sorodnosti. Naši študentje so varšavskim gostom izročili tudi manjša darila v spomin na skupne dni v Ljubljani.

Denarna sredstva za to ekskurzijo poljskih študentov v Jugoslavijo je dal združenju geografov na razpolago izvršni svet in nekatere ustanove. V zameno za to pa bo 12. junija odpotovala skupina študentov naše univerze in profesorjev na enako dolgo potovanje po Poljski.

dijem na univerzah v domovini in na univerzah v drugih državah izven Avstrije.

Kaj sodite o dosedanjem sodelovanju med zamejskimi koroškimi študenti in študenti ljubljanske univerze? Kako bi lahko oblikovali to sodelovanje v prihodnosti? Kaj bi lahko pri tem storili ljubljanski študentje?

Potrebna bi bila predvsem sistematična in organizirana izmenjava pogledov in gojitve stalnih stikov med šolskim letom. Dobro bi bilo, če bi študentje iz domovine prihajali na izpopolnjevanje in specializacijo na Dunaj, kjer bi lahko sodelovali v Klubu koroških študentov. V počinah pa je nujna organizirana izmenjava, ki pa naj bi bila po možnosti individualna. Zamejski

študent naj bi prišel v tukajšnje družine, ljubljanski študent pa na Koroško. Obnoviti bi bilo treba tudi nekdanjo tradicijo skupnih študentskih zborovanj in sestankov z referati ljubljanskih študentov na Koroškem in koroških študentov v Sloveniji. Včasih so bila v navadi tudi skupna počitniška tabornjenja, kar bi kazalo obnoviti in bolj negovati.

Kako bi najlažje pomagali dunajskim koroškim študentom pri premagovanju njihovih vsakdanjih težav?

Problem gnotnega olajšanja koroških študentov na Dunaju bi bil najbolj učinkovito rešen z ustvaritvijo lastnega študentskega doma. Dom bi moral biti na Dunaju preprosto zato, ker so v tem mestu zastopane vse visokošolske stroke. Svoj čas v ta namen ustanovljena Knaflijeva ustanova, je žalostno pokopana in smo jo popolnoma izgubili iz rok. Tudi dr. Pečnikovo zapuščino smo vsled sebičnosti sorodnikov ustanovitelja izgubili. Podobna usoda je zadela tudi ustanovo slovenskega kmetarja iz Velike vasi pri Smohorju v Ziljski dolini v prid slovenskim študentom, saj je oporoko razveljavila nemška nacistična oblast, premeženje pa je odtujeno. Moj predlog je, da bi na Dunaju ustanovili študentski dom za 30 do 40 študentov, v katerega bi sprejemali koroške slovenske študentje iz vseh fakultet. Tako bi tudi boljše izrabili denar za stipendiranje, ki sedaj v največji meri služi za plačilo izredno visokih najemnin za stanovanja.

Na koncu pogovora je dr. Mirta Zwitter povedal nekaj vtisov in zapazanj, ki jih je zbral v dneh študentskega tedna v Ravnah. Povečal je, da je kulturno umetniška delavnost na sploh razgledanost slovenskih študentov na izredni višini in je po njegovi sodbi večina nemških študentskih združenj ne dosega. Obudoval je tudi zelo plodno povezanost Kluba koroških študentov in njegovih članov z domačim krajem, njegovimi ljudmi in problemi.

Koroški Slovenci in avstrijska državna pogodba

(Nadaljevanje in konec)

Kje naj se danes izvaja manjšinska zaščita? Iz avstrijske državne pogodbe je razvidno, da se morajo manjšinsko-pravna določila izvajati v upravnih in sodnih okrajih Koroške s slovenskim in mešanim prebivalstvom. Krajevna veljavnost te pogodbe je v glavnem omejena na ozemlje južno od Drave in obsega sledeče upravne in sodne okraje z upravnimi središči: Velikovec, Celovec — okolica, Beljak in Smohor. Za vse to ozemlje določa 7. člen Slovenem na Koroškem in Hrvatoma na Gradiščanskem sledeče pravice kot narodna manjšina:

1. Avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Stajerskem imajo iste pravice pod enakimi pogoji, kakor vsi drugi avstrijski državljani, vključno pravico do svojih lastnih organizacij, zborovanj in svojega tiska.

2. Avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Stajerskem imajo pravico do osnovnega pouka v slovenskem ali hrvaškem jeziku in do sorazmernega števila lastnih srednjih šol. V tej zvezi

bodo šolski učni načrti pregledani in bo ustanovljen poseben oddelek šolske nadzorne oblasti za slovenske in hrvaške šole.

3. V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradiščanske in Stajerske s slovenskim, hrvaškim in mešanim prebivalstvom sta slovenski in hrvaški jezik dopuščena kot uradna jezika dodatno k nemškemu. V takih krajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenski ali hrvaščini, kakor v nemščini.

4. Avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Stajerskem so udeleženi v kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah v teh pokrajinah pod enakimi pogoji kakor drugi avstrijski državljani.

5. Dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvajajo slovenskemu ali hrvaškemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot narodna manjšina, se mora prepreževati.

Vsa ta načela se morajo realizirati in so potrebni za resnični predpis, ki jih morata izdati zvezna in deželna vlada. Slovenski jezik je dobil takoj veljavno uradnega jezika brez posebne izvedene zakonodaje. Uredite! manjšinskega

vprašanja pa se v demokratični državi ne sme omejiti zgolj na mednarodne obveznosti, ampak mora vsebovati samoodločanje manjšine. Brez obveznosti, da je treba, preden vlada izda sklep, ki se tiče manjšine, ki ostal pravni položaj manjšine skrajno negotovo. Zato je naravno in potrebno, da se zagotovi koroškem Slovincem samoodločanje v vseh zadevah, ki se jih neposredno tičejo. Koroški Slovenci aktivno sodelujejo v avstrijskem družbenem življenju in v manjšinski politiki. Zato skrbite v glavnem dve politični organizaciji: socialistična — Zveza slovenskih organizacij, katero vodi dr. Franci Zwitter in klerikalna — Narodni svet koroških Slovincov, ki mu načeljuje dr. Joško Tischler. Med obojema političnima organizacijama je stalno trenje zaradi različnih svetovnih nazorov, kar pa škoduje vsem Slovincem na Koroškem v njihovi nacionalni politiki. Nemško avstrijski šovinistično izkoriščajo nezadostnost in jo še povečujejo v svojih glasilih: »Kleine Zeitung« (neodvisni) — v bistvu katoliški dnevniki, »Allgemeine Bauernzeitung« in »Volkzeitung« (organ avstrijske ljudske stranke za Koroško), Zelo

radu imenujejo pristaše slovenskega narodnega sveta kot »domovinski zveste«, člane Zveze slovenskih organizacij pa žalijo z izrazi »jugoslovanski agenti«, »Tito-komunisti« itd. S takšnim zlonamernim pisanjem vplivajo na avstrijsko javno mnenje, da bi Slovence bolj oskodovali pri manjšinskih pravicah. Po podpisu avstrijske državne pogodbe pa sta se obe slovenski organizaciji le zedinili za enotni manjšinski program in so njuni predstavniki 11. oktobra leta 1955 izdali »Spomenico koroških Slovincov«. Ta program ima svojo zakonito in ustavno osnovo v 7. členu avstrijske državne pogodbe in je sploh prvi enotni program koroških Slovincov za manjšinske pravice. »Spomenico« so poslali avstrijski zvezni vladi ter ostalim sopodpisnicam avstrijske državne pogodbe.

V »Spomenicu« zahtevajo, da se ustanovi poseben narodnostni referat pri uradu zveznega kancelarja in pri uradu koroške deželne vlade. Dalje želijo, da postanejo vsa določila za zaščito narodnostnega značaja in narodnostnih pravic vsebina posebne manjšinskega zakonika, ki naj z ustavo zajamčene individualne pravice državljanov slovenske narodnosti uresniči tudi enakopravnost slovenske narodne manjšine kot celote. Iz svojih izkušenj, ki so jih pridobili od plebsida do danes, poudarjajo, da so občutili na lastnem telesu, da vsaka izključitev sodočnanja na-

rodne manjšine izzove napetosti, ki se jim je treba v splošnem interesu države in v interesu mirnega sožitja vseh narodov brezpogojno izogniti. Zato pričakujejo, da bo vlada na podlagi njihovih predlogov reševala vprašanja in izdala zakone za izvajanje določil 7. člena avstrijske državne pogodbe v sporazumu z njihovimi organizacijami. Zvezno vlado na Dunaju pa opozarjajo na izjavo kancelarja Raaba ob ratifikaciji avstrijske državne pogodbe v avstrijskem parlamentu:

»Moram poudariti naslednje: Glasovanje za državno pogodbo vsebuje odgovornost za vse člane državne pogodbe, kot tudi za vsakega posebita. Pogodba ni sprejeta, če bi kdo hotel pri tem ali onem členu postaviti svoje pismenke, zato, da bi se potem lahko izgovarjal. Moram še enkrat poudariti, da bo vsak poslanec, ki bo oddal svoj glas za to pogodbo, hkrati glasoval za vsak posamezni člen ali odstavek te pogodbe, tako da se ne bo mogel nihče izgovarjati, — ali pa naj glasuje protis! (Vsi poslanci so glasovali za to pogodbo!)

Do danes je preteklo že več kot eno leto, odkar velja avstrijska državna pogodba. Vprašamo se lahko, kaj so pristojne oblasti že storile, da bi uveljavile načela 7. člena v javnem življenju slovenske manjšine? Skoraj ničesar. Na številne vloge in proteste obeh slovenskih organizacij je zvezna vlada določila samo mini-

Mednarodno študentsko sodelovanje danes

Cepnav pišemo leto 1957 in kljub slabim izkušnjam bližnje preteklosti — poleg dobrih rezultatov direktnega medsebojnega sodelovanja — prevladuje danes med študenti po svetu zopet mnenje, da je sodelovanje ključna in da se je treba pač zadovoljiti s sedanjimi uokvirjenimi oblikami. In še več — da se ukinejo že vsi obstoječi stiki.

Kadar to govorijo tisti, ki so že stalno bili prvoborci takih idej, potem je to še nekako razumljivo, toda težje je, če to govorijo — kot reakcija in razočaranje nad zadnjimi dogodki — tni, ki so bili dosedaj največji pristaši sodelovanja. Samo tako lahko razumemo članek bivšega podpredsednika francoske nacionalne zveze, Mauricea Szigeta, z naslovom: Ali je še možna »konferenca sodelovanja«?

Ne nameravam polemizirati s tem naslovom, ker splošno študentskega sodelovanja ni moč osnovati samo s pomočjo neke konference sodelovanja. Je pa tu nekaj drugega. Sziget nima poguma, da bi govoril o prekinitvi zvez s študenti Vzhodne Evrope in se tako omejuje na

● sodelovanje s posameznimi študenti in ne z zvezami.

To nas nekje spominja na stališče MSS, ki je iskala za svoj tabor zveze s posameznimi manjšimi skupinami študentov v tistih državah, katerih reprezentativne organizacije niso bile v njenem članstvu. Takša stališča individualnih zvez niso samo nevarna, temveč direktno pomagajo pri razdelitvi študentov na dva ali več taborov.

Razumljivo je, da študenti niso bili vedno samo pasivni opazovalci dogodkov na Madžarskem, v Egiptu in drugod. O tem so govorili, posamezno, v okviru organizacij, objavili resolucije itd. Vprašanje pa je, ali so bile vse te ocene položaja objektivne in kar je najvažnejše ali je bil cilj teh protestov in obsodb težnja, da postanejo ti nesrečni dogodki izkušnja pri nadaljnjem mirnem sožitju med državami in pri utrjevanju študentskega sodelovanja.

● V vsakem primeru so zadnji dogodki jasneje omogočili karakterizirati dve tendenci v mednarodnem študentskem sodelovanju.

Prvo zastopajo pristaši politike blokov in obstoječe razdelitve sveta. Ti hočejo izkoristiti dogodke kot dokaz, da se lahko enotnost študentov doseže samo na podlagi določenih stališč, katere zastopajo oni sami.

Zagovornikom druge tendence pa so ravno ti dogodki izkušnja, da se lahko nove podobne tragedije preprečijo le s sodelovanjem in razumevanjem ter s odstranitvijo vseh tistih činiteljev, ki so povzročili zadnje dogodke. Ti so posledica fatalnih greškov blokove politike in nikakor ne negirajo politiko koezistence, oziroma splošnega študentskega sodelovanja. Pri tem ni treba še posebej poudariti, da ZSJ aktivno podpira to drugo tendenco.

● Kako sta vplivala Egipt in Madžarska na študentsko gibanje? Komu so koristili ti dogodki?

Sodelovanju gotovo ne. Na žalost moramo povedati, da so dogodke na Madžarskem izkoristili za trdnjeje grupiranje organizacij okrog COSEC, Egipt pa za trdnjeje zbiranje nekaterih štud. zvez okrog MSS. In niti eni, niti drugi niso videli, da se po svetu tudi te organizacije, ki mislijo drugače in da bi moral, če ne že ne drugo, vsaj sploševati njihova stališča.

Posamezne organizacije so hotele na podlagi madžarskih dogodkov prekiniti vse stike z državami Vzhodne Evrope. Tako je n. pr. nacionalna zveza Nizozemske zahtevala, da sodelujejo na mednarodnih športnih igrah v Parizu samo študenti »svobodnega sveta«, med katere pritežajo seveda tudi begunci iz Vzhodne Evrope. Nacionalna zveza ZDA je pošiljala ultimativna pisma organizacijam v Vzhodni Evropi in zahtevala, da protestirajo pri svojih vladah zaradi sovjetske intervencije na Madžarskem. Vse to ni nikomur koristilo.

Vendar je večina organizacij problem Madžarske rešila z drugega stališča. To je

● vprašanje pomoči madžarskim študentom, ki so se znašli v izredno težavem položaju

In jih je več kot 5.000 zbežalo iz Madžarske. Mislimo, da je razumljiva skrb nacionalnih organizacij za te begunce. Tudi ZSJ sodeluje pri tem in želimo, da se čimprej reši problem madžarskih študentov — beguncov v Jugoslaviji. Pri tem se držimo pravila, da ima vsak popolno svobodo pri izbiri svojega bodočega prebivališča.

MSS in nekatere organizacije okrog nje so zelo jasno in hitro reagirale na agresijo v Egiptu, a pri tem

● zamlčale vse dogodke v Madžarski. Na drugi strani pa gre COSEC mimo stališča nacionalnih zvez o Egiptu.

COSEC je takoj po prvih neredih alarmiral študentsko javnost z resolucijami, ki so jih pošiljali zvezam (kar drugače ni v navadi, ker obsoji bilten, hjer objavljajo resolucije orga-

nizacij) in poskušal sebe afirmirati kot važno in nepogrešljivo študentsko organizacijo. Medtem pa stališča nacionalnih organizacij glede Egipta niso nikamor pošiljali ampak jih samo objavili v biltenu.

Vse to je še bolj razdvojilo obe organizaciji in njuno sodelovanje. Vendar pa je nadaljnji razvoj dogodkov pokazal

● da ni mogoče uničiti pričanje o nujnosti sodelovanja ne glede na različna stališča.

Zaradi tega bo v letu 1957 kljub temu le nekaj konkretnih medsebojnih stikov, ki bodo sigurno pokazali pozitivne rezultate in dali pogoje za nadaljnjo okrepitev univerzalnega študentskega sodelovanja.

Naj navedemo nekatera srečanja študentskih voditeljev raznih držav na nacionalnih kongresih. Prvi je bil jubilejni kongres francoske unije ob čen 50-letnici.

Univerzitetne športne igre in kulturni festival, ki bodo ravno

tako v okviru proslav 50-letnice francoske nacionalne zveze. Na ti dve prireditvi so povabljene vse organizacije ne glede ali so članice COSEC ali MSS.

ZSJ bo tudi letos organizirala seminar v Dubrovniku in sicer o reformi študija z naslovom: Univerza danes. Po seminarju bodo neuradni razgovori predstavnikov nacionalnih uni o aktualnih problemih mednarodnega sodelovanja.

● Vsi ti »neblokovski« seminarji, sestanki, prakse in drugi stiki študentov in organizacij z vseh strani, ne glede ali se zbirajo okrog COSEC ali MSS, vse to so oblike sodelovanja, od katerih pričakujemo pozitivne rezultate pri nadaljnjem študentskem sodelovanju. ZSJ podpira in se pridružuje vsem, ki dejavnosti, ki bi resnični prispevali k takemu razvoju.

RIM, NEAPELJ, PADOVA

Že nekaj let omogoča inštitut za higieno medicinske fakultete v Ljubljani študentom medicine določeno število strokovnih ekskurzij po Jugoslaviji. Letos pa so sklenili, da se odpravijo v Italijo. Z gmotno pomočjo me-

verzitetnega mesta so si vsi skupaj ogledali inštitut za higieno in ortopedsko kliniko.

V inštitutu za higieno, so oddelek: higiena, bakteriologija, parazitologija, smo videli zlasti zelo dobro opremljene knjižnice na slehernem oddelku, laboratorije za aplicirano

Videli smo tudi veliko predavalnico, ki služi hkrati tudi kot kongresna dvorana, opremljeno s sodobnimi projekcijskimi aparati, televizijo in napravami za posredovanje prevodov v pet jezikov.

Iz Rima smo odšli v Neapelj, kjer smo si poleg zani-

dicinske fakultete, slovenskega zdravniškega društva in združenja medicincev so organizirali ekskurzijo pod vodstvom predstojnika inštituta za higieno tov. doc. dr. Ivana Bonača in v sklopu kolektivnega potovanja SAP-Turist biroja. Glavni namen ekskurzije je bil, da bi se študentje seznanili z nekaterimi ustanovami za higieno v Italiji. Tako so se pred odhodom dobili stike s sorodnimi inštituti v Rimu, Neaplju in Padovi.

Bilo je 57 študentov (od tega 12 stomatologov), v vodstvu pa je bil tov. docent in dva asistenta (eden od njih stomatolog). Naš prvi cilj je bil Rim.

Tu je sprejel voditelja ekskurzije profesor Vittorio Pontoni, predstojnik inštituta za higieno in dekan medicinske fakultete, razložil organizacijo medicinske fakultete in potek študija ter jim izročil študijski načrt na medicinski fakulteti v Rimu. Razen uni-

Levo motiv iz Benetk, desno udeleženci ekskurzije pred vhom in spodaj na trgu rimskega univerzitetnega mesta

fiziko in kemijo v higieni, večji Pasteurov odsek, laboratorije in prostore za vaje iz higiene ter oddelke za preiskavo pitne vode in živil.

Na ortopedski kliniki smo lahko videli laboratorij za histologijo in »kostno banko« za elektrolitsko demineralizacijo kosti, tehniko izdelave velikih, preglednih histoloških preparatov, dalje elektronski mikroskop s fotografskimi posnetki preparatov ter moderno opremljeni operacijski blok s specialno osvetljeno napravo za prenos operacije slušateljem nad operacijsko dvorano.

živosti Neaplja in Pompejev oledeli nekaj večjih medicinskih ustanov, na primer bolnišnico za rakava obolenja in bolnišnico za TEC ter polikliniko.

V Padovi smo si ogledali kulturno-historične zanimivosti mesta, starodavno padovsko univerzo ter moderne ginekološko-porodniške in pediatrične klinike.

V poslopju stare padovske univerze smo videli med drugim eno izmed prvih anatomskih predavalnic, slavnostno dvorano za častne doktorje, medicinsko sobo s slikami in lobanjami znamenitih predavateljev in kateder, s katerega je predaval še Galileo Galilei. Med freskami pomembnih zdravnikov, ki so študirali v Padovi, je tudi podoba našega rojaka Marka Gerba.

Pod vodstvom predstojnika smo si ogledali letos zgrajeno, sodobno opremljeno ginekološko-porodniško kliniko, kjer so celotni skupini predvajali televizijski prenos operacije. Sledil je ogled sodobnega operacijskega trakta, dvorane za izvajanje Readove metode, bolniškega trakta in naprav za klimatizacijo.

V pediatrični kliniki je bil posebno zanimiv ogled štacije za nedonošenčke, mikrofonске aparature za centralno nadzorstvo nad otroškimi sobami, kuhinje in transportnih naprav za prevažanje električno ogrevanih jedi.

Vsa ekskurzija je v celoti uspela.

Vladimir Udovč

ZRELOST IN ČLOVEČNOST PROTI NACIONALIZMU IN FAŠIZMU

Na povabilo nemške študentske zveze se je letos v marcu in aprilu mudil v Nemčiji tov. Konjar. Tam se je seznanil z nekaterimi značilnostmi dela in življenja nemških študentov. Danes in v še enem prispevku nas bo seznanil z nekaterimi svojimi opažanji in srečanji.

Nekaj sto jih je, ki sem jim bil predstavljen. Po lepi stari navadi je bilo prvo vprašanje navadno: »Kako vam ugaja v Nemčiji?« In kaj naj bi bil odgovoril kot: »Ugaja mi, zelo...«

Včasih je kdo vprašal za spoznanje drugega, recimo: In kaj mislite o našem gospodarskem čudežu? Kaj naj bi bil drugega storil, kot da sem se nasmešnil. Vljudno nasmešnil in rekel: Bomb videli, kako bo.

Toda taka vprašanja so bila izjemna. Navadno so se pogovori začeli z vprašanji kot: »Na kateri univerzi študirate?«

»Ljubljana«, sem odgovarjal, »Jugoslavija.« »Pa tu, v Nemčiji?« »Tu ne študiram.«

»Kako...?«

Predstavljal sem me zmerem z: — Unser Kontakt Stipendist, Herr Konjar... — »Prisel sem kot predstavnik Zveze študentov Jugoslavije na obisk VDS, spoznavat,« sem razlagal. (VDS je kratica za Verein deutscher Studentenschaften.)

»Ali? In za koliko časa?« »Za dva meseca.«

»Skoda, da ste prišli prav zdaj, med po-

čitnicami...«

To se je ponovilo zmerom, kadar sem srečal še neznanca študente. Večini sem spet pozabil imena, mnogo jih je bilo, ki so šli mimo z nekaj vljudnimi ali manj vljudnimi besedami in mi niso z ničemer dopolnili podobno, ki sem si jo o mladi nemški inteligenci ustvarjal. Drugi so to storili.

V splošnem pa sem imel smolo. Marec in april sta poletna meseca. Predavalnice so prazne, študentski domovi in menze več ali manj tudi. Na svojih mestih so ostali le študentski funkcionarji — izraz »funkcionar« sam pri Nemcih ni priljubljen... —, ker zveni preveč vzhodno, kot pravijo. Ostali so v svojih oddelkih in opravljali svoje delo kot navadno. In kot ena izmed nalog, s kakršnimi se morajo ukvarjati, sem prihajal jaz med nje. Bil sem vendarle nekoliko izredna nadloga. Pojem »Kontaktstipendist« je še svež. Dogodilo se je namreč, da se je vodstvo nemških študentov odločilo podeljevati eno ali več mesečne stipendije študentskim predstavnikom evropskih, nemških mejam oddaljenih držav. Mednarodni nemški interes! Med nje spadajo Finska, Norveška, Anglija, Italija, Jugoslavija... in po najnovejšem tudi Poljska. Doselej so prišli pred menoj komaj trije, meni je bila podeljena četrta stipendija. To dejstvo me je rešilo, da me niso sprejeli zgolj uradno, ampak smo tu pa tam navezali le čisto človeške tovariške stike. Jugoslovani sicer na srečo ni nobena izredna pojava več v današnji srednji Evropi, je pa primeren objekt predvsem za ideološke razgovore. In teh nisem doživel malo. V neposredni zvezi z mojo nalogo, ki je formalno naša svoj izraz v stavku: »Od kontaktstipendista želimo, da globlje spozna strukturo nemške študentske samouprave, življenje na nemških univerzah in življenje kot celoto — ideološka razpravljanja niso bila; A cilji se doseže večkrat po ovinkih skozi stranske ulice.

Prvi vtisi, ki sem jih zbiral, so govorili, da nemški študenti na splošno ne kažejo prevelikega zanimanja za teoretsko družbeno vprašanja, ampak da žive le nekako na površju. Takrat, v prvih dneh svojega bivanja med njimi, sem v nekem pismu zapisal:

»Ta njihova organizacija je popolnoma ne- celovita, na površju, brez idejnega poglobljanja. Zato imam vtis, da ni veliko vredna.«

Kasneje sem spoznal več ljudi, in precejkrat se je zgodilo, da sem moral svoj prvi vtis korigirati. Srečeval sem študente, ki so z zelo ideološko koncepcijo in aktivnim prizadevanjem, zelo močne gibalne struje med študentsko mladino.

Nekateri pravijo, da nemški študenti žive in mislijo zelo politično; predsednik nem. Bundestaga je ob neki priliki pred študenti izjavil, da se njegova generacija v letih študija še dolgo ni ukvarjala s političnimi vprašanji v tolikšni meri, kot se sedanja; drugi trde obratno.

Jaz ostanem nevtralen. Če govorim o nekem preizkušnem vtisu celotnega spoznavanja nemškega študenta, kakršnega sem srečal, pravim, da je ta vtis dober, da med nemškimi študenti žive mnogi, ki so pokopali sleherni fašistični ali nacionalistični ali kakršnokoli s predskotno prežeto miselnost; rekel bi temu zrelost in razveseljeva človečnost. Toda priznati moram, da sem srečaval predvsem fante, ki se z razmišljanji sploh ukvarjajo in kot taki tudi pridejo v obdore. Ti odbori so organizacija za sebe. Kaj pa se dogaja spodaj, ni mogoče izvedeti. Marsikdo mi je zatrnil, da se žal ne dogaja nič. Pri veliki večini ni izrednega, čeravno je priznan formalni obstoj desetinam raznih verskih združenj, polit. skupin, ki simpatizirajo s strankami, a

so »za spoznanje bolj levo«, ali »za spoznanje bolj desno«, korporacij in podobnih tvorbo. Odločilnega pomena to ni.

Odločilnega pomena je VDS. »VDS vključuje stoštirideset tisoč študentov s sedeminpetdesetih univerz in visokih šol,« mi je razlagal predsednik VDS.

»Avtomatično?« sem vprašal.

»Avtomatično,« je prihrdil.

Vsakdo namreč vplača svoj znesek na kvesturi ob vpisu in nekateri niti ne opazijo, v kakšen namen ta denar vplačajo. Tu se marsikomu »dolžnosti« prično in neha. Volitev študentskega odbora na univerzi ASTA (Allgemeine Studentenausschuss). Ko so pa enkrat odbori na posameznih univerzah izvoljeni, vodijo svojo politiko in žive svoje življenje, ki pa včasih s splošnim študentskim življenjem na šoli nimajo preveč skupnega.

»V tem pa je nevarnost birokratizacije, ni res?« sem vprašal.

»To niti ne,« je odgovoril, »in sicer zaradi nagle izmenjave ljudi v teh odborih. Večina so voljeni vsak semester znova.«

»To pa ima spet svoje slabe strani,« sem skušal kritično ugovarjati.

Kajpada — jasno je, da ima celotni sistem študentske uprave na zapadnonemških univerzah svoje dobre in slabe strani. Dejstvo, da je študentska samouprava organ univerze, je zelo prijetna narava. Manj razveseljiva je pretirana federalizacija kulturnih razmer po 9 deselah. Močne razlike študijskih pogojev in študentskih razmer so včasih silne ovire vsklajevanja stvari.

»Kaj pa,« sem vprašal predstojnika, »vi...«

»Ne razumem prav,« je rekel.

»Imate kakršnekoli vpliv na študente spodaj?«

»Posredno,« je odgovoril. »Mi izvajamo politiko, ki nam jo določijo stalne delegirane konference. In študentje zvedo o tem delu. Posebno, če priskrbimo skoro 30% študentom stipendije, če navezujemo stike s celo vrsto nacionalnih študentskih zvez.«

Nato sva nekaj časa molčala, a naposled je vprašal on: »Zdaj pa mi vi odgovorite na neko vprašanje,« je rekel. »Kakšen vtis imate o naših študentih kot celoti?«

Bilo je težko vprašanje. Večkrat sem razmišljal o tem. »Nekajkrat sem doživel neprijeten sprejem. Imel sem vtis, da sem včasih naletel na zelo neudržabne fante. A na splošno ne. Lahko bi celo trdil, da sem nekoliko presenečen. Ugodno presenečen. Nemški študent ne hodi več slepo skozi svet, ampak pre-seja z objektivnimi pogledi. Me povsod in vedno, a toliko le drži, da se v pogovoru z mnogimi da najti skupni jezik.«

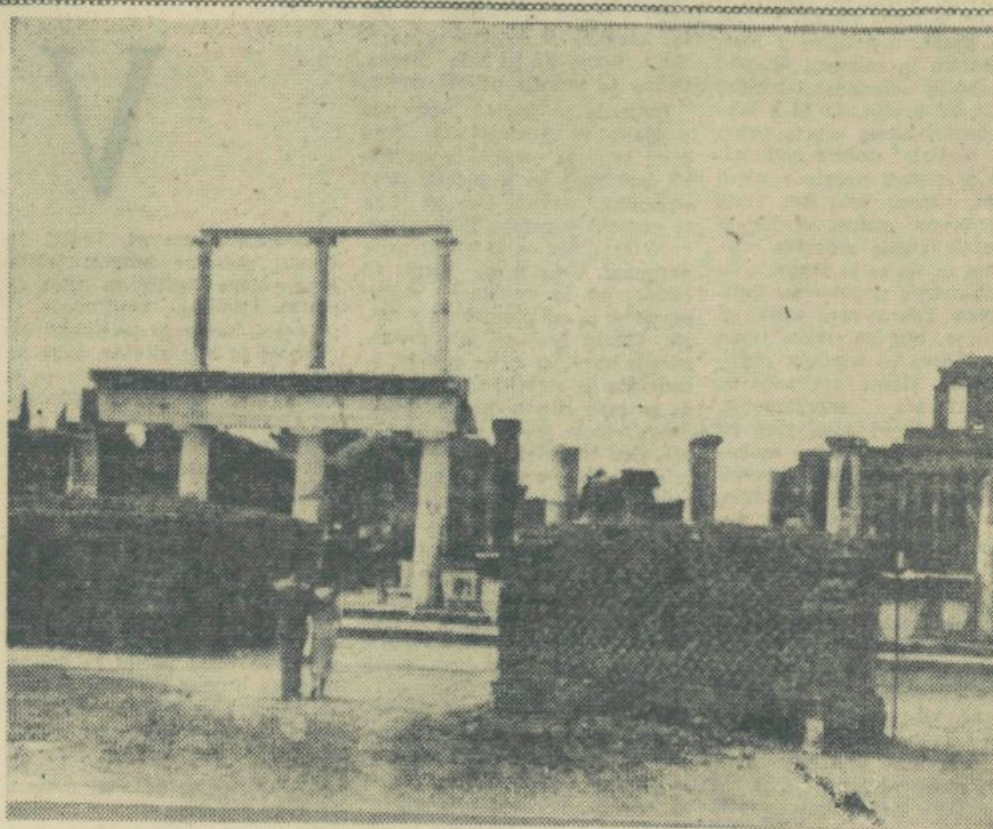
»Naš namen je bil, da vas seznanimo z vsem tem,« je rekel.

Dva meseca križarjenja po Zapadni Nemčiji sta čas mnogih nenavadnih doživetij. Na splošno nam je ta dežela znana. Znana so nam njena mesta, avtoceste, zgodovina, kulturne znamenitosti, razmere. Manj znane so nam splošne razmere in usmerjenost tamošnjih ljudi, posebno še mladih. Včasih ponarjamo. Pravimo, da se je velik del nemških študentov znašel v brezličnosti, medtem ko ostali zagovarjajo militarizem. To je ponostavljanje celotnega stanja. Ne trdim, da militarističnih idej ali občutij bohemskega pesimizma ni. So, a ne zelo občutne. So pa med nemškimi študenti današnjih dni zelo mnogi, ki jemljejo življenje z vso resnobo in se zavedajo politične vloge, ki bi jo morali odigrati. Res je sicer, da tudi tisti, ki bi jih mogoče označili kot up za bodočnost Nemčije — zedinjene Nemčije, v razmišljanjih o življenju »onstran« železne zaves ali o »komunistični deželi Jugoslaviji tostran« ne pre-sojajo pojavov vselej s polnim razumevanjem, bore pa se pri sebi doma za cilje, ki jih gre označiti kot napredne. Bore se v prvi vrsti proti slehernemu poskusu obnove idej svojih očetov. Bore se proti slepoti nacionalizma. In bore se za prepsnovo nemškega življenja. »Nemci smo najbolj nori narod na svetu,« so mi rekli v neki družbi. Ko sem vprašal po vzrokih takih trditve, so odgovorili: »Ker živimo za delo in vojne, namsto da bi delali in se borili za življenje.« Mnogi izmed mladih so to spoznali. Spoznali so celo, da bo nemški narod mogoč v bodočnosti živeti samo, če bo povezan z ostalimi, s svetom.

In tako je mogoče med nemškimi študenti najti ljudi, ki so se otrsli slabih tradicionalnih lastnosti nemške narave, najti dobre tovariše.

Naša naloga je, da to tovaršstvo sprejemamo in poglobljamo, a kajpak na enakovremno podlagi. Morda si lahko medsebojno pomagamo v uveljavljanju nekaterih idej in zahtev. Morda gre zagovarjati študentsko koezistenco. Nemškimi študentom je to velik cilj.

V. Konjar

Ljubljanski medicinci in stomatologi so si med ekskurzijo po Italiji ogledali tudi nekatere zanimivosti pompejev

DVA OBRAZA IZPOVEDNOSTI

RAZSTAVA BATIC-SPACAL V JAKOPIČEVEM PAVILJONU

Tražski slikar in grafik, v zadnjem času tudi rezbar, Ljudez Spacal je v svojem življenju požel je kopico umetniških uspehov. Zato njegova umetnost ni več problematična, ampak so jo brez pridržkov sprejeli široki krogi likovnega občinstva. Vzrok so njene nespore, čisto likovne kvalitete in potenco umetnika, ki v sebi skriva zbrano tako intelekt kot čisto čustvo, tako znanje kot veliko močnost inšpiracije v naravi.

Njegovo nagajenje h geometriziranju, ki se je razvilo iz prejšnje ljubezni do krčnih kuhičnih oblik, posnetih še bolj ali manj po naravi, korenini globoko v okolju, v katerem živi. Veliko mesto morda ni mnogo prispevalo k temu, bolj pa njegova okolica, ki je s svojo pristnostjo kmečkega sveta, s svojo stoletno oblikovalno tradicijo, s stilom svojega življenja pritegnila občutljivost in bistvo mehko umetniško naravo. To je Kras. Kras v širšem smislu, saj lahko k temu svetu prištevamo še velik del Istre in Vipavske doline. Vse to območje zavzema svet težkih, trdnih, skoraj večnostnih stavb, kljubujočih vetru in času, trdnih, zdelanih ljudi, težke zemlje, ki nekeje med svojo silvino večših požene majhno, čudovito lepo cvetoče drevesce in zliže vanj več poezije, kot je zmora dati najlepše urejeni park. To je svet, ki je v svojem časovnem in krajevnem izrazu enoten in v svoji umirjenosti prviniski. Kljub svoji homogenosti pa skriva ta svet v elementih, ki ga sestavljajo, nebroj manjših kontrastov, ki sramežljivo odkrivajo njegovo mehko bistvo.

Prav te kontraste, te priče in glasnike poezije trdne zemlje, pa je Spacal v poslednjem obdobju svojega ustvarjanja zbral in zli v celoto, ki umetniško interpretira zapoje v doslej redko zapaznem sozvočju. V njegovih črno-belih in barvnih grafičnih listih, ki jih je razstavil v Jakopičevem paviljonu, zamažamo kakršnokoli naravnost, v njih ni nobenega neposrednega posnemanja narave, njegovega priljubljenega Krasa in slovenske obale v njenem optičnem videzu niti v njenem naravnem izrezu. Deloma je to razloženo že omejitvijo plat tega sveta, na tiste lepe drobce, ki jih Kras skriva in jih je včasih pokazal ljubiteljevemu očesu. Po drugi strani pa je to zahteval tudi njegov formalni razvoj, zorenje tistega sveta umetniške notranjosti, ki pri iskrenem oblikovalcu, slikarju z močno osebnostno zavestjo, govori z oblikami, katere morda celo več povedo o samem umetniku, kotvijo pa o njegovem odnosu do upodabljanja snovi, kot o tej snovi sami.

Elementa s katerima se izpo-veduje Spacal, sta geometrična forma, zrasla iz primorskih arhitektonskih elementov, ki mu nudijo možnost trdne kompozicije ali pa izredno pretehtane deko-ativne izpolnitve ploškov; sledi barva, s katero te elemen-te oživi in jim vdihne občutje in nastojenost tiste intimne lirike, ki jo njegov svet tako sramežljivo varuje. S tema dvema elementoma si je obliko-val svoj umetniški izraz, poln okusa, intimnosti in suverene zmoglosti odkrite izpovedi. Dovolil, da upraviči svoj sloves, dovolil tudi, da spoznamo v njem resnično umetniško osebnost.

Skupaj s Spacalom je razsta-vil deset plastik mladi, a slo-venkemu likovnemu občin-stvu še dobro znani kipar Sto-

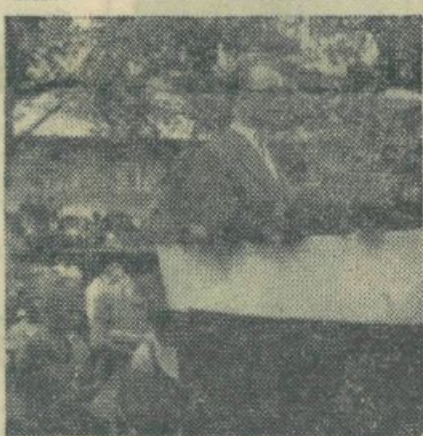
jan Batič. Preden začnem opi-sovati in ocenjevati njegova razstavljena dela, se mi zdi potrebno poudariti, da gre tu za mlado umetniško naravo, razvijajočo se sicer iz subjek-tivnega stališča, pa vendar še do nedavnega iz vsaj formalno povsem realistične osnove. V njegovih delih še močno obču-tijo tisto iskanje novega, ki ima sicer kljub določenim izpo-vedni vrednosti še vedno sen-co pečata opajanja nad novimi oblikovnimi rešitvami.

Potrditev tega mnenja lahko ištemo v primerjavi z razstavo njegovih kipcev vred dvema le-toma. Takrat se ves navdušen nad lepoto ženskega telesa, nad vabljivo anatomsko površino, iščoč v problemu osrednjega zaprtega prostora čim lepšo in

popolnejšo kompozicijsko reši-tev, se danes umika preko raz-členitve površine in strukturo človeškega telesa in s tem teži k trajnejši karakterizaciji upo-dobljenih tipov. Toda nekdanje-ga navdušenja nad anatomijo in nekdanje lirčne nastojeno-sti kljub novim oblikovnim pri-jemom še ni povsem opustil. Za to sta nam dober zgled »Podoknica« in »Suzana«. V pr-vi, kompoziciji dveh figur, ne vidimo nikjer več težnje po oblikovanju notranjega prostora, prizorišče in ločni prostor sta naznačena le z majhnim tankim okvirjem okna. Formal-no se anatomije razčlenjene na važnejše težnostne in muskula-torne skupine, obdelane povsem svobodno. Ta poteza se pri se-danji Batičevi plastiki pogosto ponavlja v večji ali manjši meri.

Velika plastika /naravna ve-likost/ »Suzana« učinkuje pred-vsem s svojo pozno: sklenjene noge, v pasu zavito telo, objeto z roko in prej ponosen kot sramežljiv izraz na obrazu. For-malne razčlenitve je uporabil kipar povsem smiselno, samo za podčrtanje anatomije in s tem celotnega, kar nekoliko ekspresivnega vtisa; pri tem pa je obdržal najbrž popolnoma spontano tisto karakterizacijo ženske kot spola, ki smo jo re-čevali nekoliko lirčno zabrisa-no že v njegovi nekdanji mali plastiki.

Prodiranje v jedno anatomije in njenih možnosti se izraža v Batičevi plastiki na tej razsta-vi še na drug način. To nam najbolje kaže »Zaljubljeni harle-kin«; figura je tu zavita okrog svoje pokončne ose; in kar ta zavoj še podčrtuje, je lomljenje form na logičnih mestih, pred-vsem v sklepih. Te smeri lomljenj in premaknjenih form potem povzamejo še udje in ustvarjajo tako vtis živahne razbibanosti. Plastika sama je povsem zaključena, logično do-bro rešena, vendar se je poka-zalo, da po tej poti Batič ni do-hotel. »Zaljubljeni harlekin« je ostal še vedno trenutna, ne-literarna, le bolj površinsko in

19. t. m. so vaščani Srednje Bele odkri-li spominsko ploščo Matiji Valjancu ob 60-letnici njegove smrti. Med drugimi je go-ovoril o Valjancu — pesniku tudi Jože Pogankič.

svetlobe, boleča utrujenost v sveh udih! Ko bi le človek mo-gel preživeti en dan v postelji — v veliki, pernatji, topli in mehki, ves dan....

Zdrznila se je ko je pozvonil-o. Vedno je skočila, kajti zvonec je brenčal kot ose. Položi-la je dolo na mizo, si naravnala predpasnik in čepico ter sto-pila na hodnik. Zvonec je se enkrat dvije zabrenel. Gospa je bila nestrpna.

»Končno si prišla. Misli-la sem, da te sploh ne bo.« Zofija ni odgovorila, ni bilo kaj reči. Gospa je stala pred odpro omaro. Svežen oblek ji je visel čez roko, več jih je le-zalo na kupu na postelji.

»Kakor Rubensova lepota,« ji je govoril mož, kadar je bil v sveh udih! Ko bi le človek mo-gel preživeti en dan v postelji — v veliki, pernatji, topli in mehki, ves dan....

Zdrznila se je ko je pozvonil-o. Vedno je skočila, kajti zvonec je brenčal kot ose. Položi-la je dolo na mizo, si naravnala predpasnik in čepico ter sto-pila na hodnik. Zvonec je se enkrat dvije zabrenel. Gospa je bila nestrpna.

»Končno si prišla. Misli-la sem, da te sploh ne bo.« Zofija ni odgovorila, ni bilo kaj reči. Gospa je stala pred odpro omaro. Svežen oblek ji je visel čez roko, več jih je le-zalo na kupu na postelji.

»Kakor Rubensova lepota,« ji je govoril mož, kadar je bil v sveh udih! Ko bi le človek mo-gel preživeti en dan v postelji — v veliki, pernatji, topli in mehki, ves dan....

Zdrznila se je ko je pozvonil-o. Vedno je skočila, kajti zvonec je brenčal kot ose. Položi-la je dolo na mizo, si naravnala predpasnik in čepico ter sto-pila na hodnik. Zvonec je se enkrat dvije zabrenel. Gospa je bila nestrpna.

Aldous HUXLEY

VIDEZ

Ljubezensko razvnet. Ljubil je čvrste, ponosne ženske, takih, ki so same hodile za njim in maral. »Helena Fourmont«, ji je dejal, kadar jo je ljubeval.

Nocoj je bila sijajna. Lica so ji rdele, njene modre oči so ji sijale med dolgimi trepalnicami z nenavadnim lesketom. Nje-ni kratki rdečkastorjavi lasje so bili divje spuščeni.

»Jutri, Zofija« je rekla drama-tično »bova odpravim« v Rim. Jutri jutraj. Med tem ko je to govorila, je snela z obešal-nika obleko in jo vrgla na po-steljo. Njena halja je zadržala in za trenutek se je zgodil nek pokazalo lično perilo in belina njegove bujnega telesa. »Tako je morava pripraviti na pot.«

»Za koliko časa odpotujeva, gospa?«

»Za štirinajst dni, tri mesece — kako naj vem.«

»To ni vseeno, gospa.«

»Glavna stvar je, da greva

no starih, zoprnih ljudi. Toda Zofija je bila tako koristna, kakšno neumnost bi napravila, če bi se je iznebila.

»Gospoj se ni treba truditi.« Zofija je vedela, da če bo gospa prišla odprati predale, ne bo konca pospravljanja. »Za gospo bo gotovo bolje, če gre spat. Pozno je že.«

Ne, ne. Spati ne bi mogla. Bila je preveč vznemirjena. Ti možiki... Kakšna surovost! Saj ni njegova sužnja.

Zofija je pospravljala. Ves dan v postelji, v veliki, mehki postelji, v taki kakršno ima gospa! Človek bi dremal, se prebudil za trenutek, nato pa spet dremal.

Njegova zadnja šala je bila, je gospa začela praviti ogorče-no, »ko mi je povedal, da nima več denarja. Oblek mi ne more več kupovati, pravi. Smešno, saj vendar ne morem hoditi na-ga okrog!« Zakrčila je z ro-

kami. »Kar govori o denarju je zgolj nesmisel. Lahko bi ga imel, pa se kolikoli! Samo podel je, strašno podel. Če bi za spremembo prijel za kakšno pošteno delo, namesto da piše neumne verzice in jih objavlja na lastne stroške, bi imel dovolj denarja, še preveč.« Hodila je gor in dol po sobi. »Poleg te-raz, je nadležnava. «Ima še starega očeta. Rada bi vedela čemu ta sploh živi? «Ti moraš biti ponosna, da je tvoj mož pesnik, pravi. Govorila je ta-ko, da se ji je glas tresel ka-ko staremu možu. »Skoraj bi se mu v obraz zasmejala! Ka-ko lepe verzice piše Hegesip-ko! Tebi! Kakšen ogenj, kakšna strast! Misleč na starega mo-ža se je spadla, zmajala z gla-

vo. »In kadar se človek spomni, da je ubogi Hegesippe sko-taj plešast, pa si barva tistih nekaj las, ki so mu še ostali.« Zasmejala se je. »Kar se tiče strasti o kateri toliko govori v svojih surovih verzih, spet se je zasmejala, »to je gola izmis-ljotina — Ampak Zofija, a kaj vendar misliš? Zakaj neki spravljaš to staro, ostudno, ze-lenlo obleko?«

Zofija je vzela obleko ven, ne da bi spregovorila. Zakaj je bila prav to mož videti tako zelo bolna? Imela je rumen obraz in črne zobe. Gospa se je zgrogala ob pogledu nanjo, bilo je prestrašno. Morala bi jo poslati v posteljo. Sicer pa, kaj more ona za to, delo samo priganja. Kaj pa ni naredi? Bilo ji je bolj kot kdajkoli teško.

»Življenje je strašno!« Za-vzdihala je in okorno sedla na rob postelje. »Biti poročen s takim možem! Kmalu bom

postala stara in debela. Nikoli več ne bom nezvesta. Ampak kako ravna z menoj. Znova je vstala in začela hoditi po so-bi. »Vsekakor tega ne bom pre-nasala«, je izbruhnilo iz nje. Ustavila se je pred ogledalom in obudovala lepoto svojega trdnega lika. Nihče, kdor bi jo videl, ne bi verjel, da je že čez trideset. Zadaj, za čudovito tragedijo, pa je videla v ogledalu suho, klavarno, staro bitje z rumenim obrazom, s črnimi zobmi, ki se je sklanjala nad kovčkom. Resnično, bilo je zelo neprijetno. Zofija je bila podobna beratičam, takim, kot jih vidiš ob mrzlih jutrih, ko stoje na dežju. Ali ljudje hite mimo in skušajo, da jih ne bi videli? Ali se ustavijo, odpro denarnico in jim dajo bakreni novčič — skoraj toliko kot dva franka, če nimajo drobiža? To-da karkoli kdo stori, počuti se neudobno. To se ji je porodilo v glavi, ko se je sprehajala po sobi. Če bi imel človek avto, — to je drugačna nizkost od Hegesipove — mu jih za za-strtim oknom v avtomobilu sploh ne bi bilo treba opaziti. Obrnila se je proč od ogleda-la.

»Tega ne bom prenasala«, je zopet rekla in skušala ne mi-sliti na beratiče, na črne zobe v rumenem obrazu. »Ne bom prenasala!« Sesedla se je na stol.

Samo pomisli na ljubinko z rumenim obrazom in črnimi, neenakimi zobmi! Zaprla je oči in vztrpetala ob misli. Do-volj je, da ob tem pogledu člo-vek sam zbolí. Vendar je čutila, da jo mora še enkrat pogledati. Zofijine oči so bile zelenkasto-svintene, popolnoma brez življenja. Kaj naj stori? Zvenil obraz je bil kakor oltar, ob tožba. Od tega poročla bo res še sama zbolela. Se nikoli ni bila tako razburjena.

Zofija se je počasi in s teža-vo dvignila. Bolečina se ji je začrtala na obrazu. Počasi je šla k predalu in vzela šest pa-rov svilenih nogavic. Obrnila

se je proti kovčku. Bila je ka-akor živ mrlič.

»Življenje je strašno«, je po-novila gospa s prepričanjem. Poslali bi morala ženo v po-steljo. Toda saj sama ne bi ni-koli mogla pripraviti priljage. Bilo pa je tako važno, da o-ide prav jutri jutraj. Rekla je Hegesippu, da bo šla, pa je se samo smejala, ni verjel. Sedaj bo pa dobil lekcijsko. V Rimu bo videla Luigina. Kakšen očar-ljiv mož! Pa še mackiz je! Morda... Zopet ni mogla mi-sliti na nič drugega kot na Zo-fijin obraz: svintene oči, črn-kasti zobje, rumenkasta koža.

»Zofija«, je rekla nenadoma, komaj se je premagala, da ni zakrčila, »poglej na moja toa-letno mizico! Tam mora biti rdečilo. Namaži se malo po li-čici. V desnem predalu pa je drugo, za ustnice.«

Oči je trdo zaprla. Zofija pa je vstala — kako strašno ji skorjelo udje! — šla do toa-letne mizice, stala tam, lahno sumela, kar se ji je zdelo cela večnost. Kakšno življenje! Po-časni koraki so se zopet vlekli nazaj. Odprla je oči. Oh, sedaj je bilo bolje, veliko bolje.

»Hvala ti, Zofija. Mnogo manj utrujena si videti sedaj.« Živahno je vstala. »Pohiteti morava! Polna energije je od-hajala k omarji za obleko. »Za božjo voljo«, je zaklicala in za-krčila z rokami. »pozabila si pospraviti mojo modro večerno obleko. Kako si vendar mogla biti tako neumna. Zofija.«

se je proti kovčku. Bila je ka-akor živ mrlič.

»Življenje je strašno«, je po-novila gospa s prepričanjem. Poslali bi morala ženo v po-steljo. Toda saj sama ne bi ni-koli mogla pripraviti priljage. Bilo pa je tako važno, da o-ide prav jutri jutraj. Rekla je Hegesippu, da bo šla, pa je se samo smejala, ni verjel. Sedaj bo pa dobil lekcijsko. V Rimu bo videla Luigina. Kakšen očar-ljiv mož! Pa še mackiz je! Morda... Zopet ni mogla mi-sliti na nič drugega kot na Zo-fijin obraz: svintene oči, črn-kasti zobje, rumenkasta koža.

»Zofija«, je rekla nenadoma, komaj se je premagala, da ni zakrčila, »poglej na moja toa-letno mizico! Tam mora biti rdečilo. Namaži se malo po li-čici. V desnem predalu pa je drugo, za ustnice.«

Oči je trdo zaprla. Zofija pa je vstala — kako strašno ji skorjelo udje! — šla do toa-letne mizice, stala tam, lahno sumela, kar se ji je zdelo cela večnost. Kakšno življenje! Po-časni koraki so se zopet vlekli nazaj. Odprla je oči. Oh, sedaj je bilo bolje, veliko bolje.

»Hvala ti, Zofija. Mnogo manj utrujena si videti sedaj.« Živahno je vstala. »Pohiteti morava! Polna energije je od-hajala k omarji za obleko. »Za božjo voljo«, je zaklicala in za-krčila z rokami. »pozabila si pospraviti mojo modro večerno obleko. Kako si vendar mogla biti tako neumna. Zofija.«

POPRAVEK

V članku »Mladi na poti k vrhu« iz prejšnje številke »Tribune« se je ob okrajšavi intervjuja s tovaršim Faidi-ko smiselno spremenil odstavek, ki se pravilno glasi: O slovenskem doprinosu k mo-derni evropski glasbi je težko govoriti, ker se je pri nas in-strumentalna glasba, zlasti komorna kasneje razvila, v vokalni glasbi pa smo se že z deli Adamiča in Lajovica povzpeli na evropsko višino.

Lado Danč: Motiv iz Prekmurja

Krstna predstava „POZABLJENIH LJUDI“ Igorja Torkarja v Mestnem gledališču

Nova Torkarjeva drama ni niti po tematiki, niti po drama-turški gradnji kaj novega, iz-virnega. Vendar tudi ni opaziti prisiljenega konstruiranja, ra-zen na koncu, kjer bi avtor ostal bolj sebi zvest, če bi zgo-dbo zaključil z — menda Lipeto-vimi — »pistolami in britvami, ki bi lahko preuredile ves svet« (seveda bi ga pa potem zadevali očitki pesimizma, cinizma itd.), tako pa ima drama več »kon-cev«, ki se kar precej vlečejo, da so navsezadnje kronani s pristnim, pravim pravcatim happy-ndom. Ne more pa av-torju nihče očitati brezplodnega eksperimentiranja, nerealnega škofja in ljudi, ki so zgolj lutke, narejene v avtorjevi epruveti ali popolne oddaljenosti od re-sničnega življenja itd., kajti ta drama stoji z obema nogama na resničnih trdnih tleh in njeni ljudje so še kar pristni, čeprav kdajpakad zapadajo v golo filo-zofsko fraziranje. — Ves ta am-bient — predmetna »špekulka« in njeni stalni gostje, posebej: in »čisto navadni« ljudje, dobra dekleta in hudobni zapeljivci, bohemijski umetniki, nori filozofi in hvalašni snov oblikovalci, ki jo seveda mora znati v primerni obliki prikazati. Toda to se av-torju, čeprav je dokazal še zna-čilni lokalni, v tem primeru lu-bljanski dialekt ni povsem po-srečilo.

Brez dvoma pa je Torkarju ta svet dobro znan in je znal iz njega zajeti, zanimivo pa je de-lo tudi zaradi tega, ker v njem »nastopa« že pokolnik kipar in alikar Niko Pirmat (z odlično masko ga je upodobil Janez Presetnik kot pesnik Flori), kar daje drami skupaj s Stupičino popevko nekaj »dokumentari-čen« značaj.

Kar zadeva igralce, se mi zdi, da je to po iglarskih stvaritvah ena najboljših predstav v letoš-nji sezoni.

Julija Staričeva jo s svojo dobroto in milino bila nekaj sončni žarek, ki je cel pred-

stavi dalj luč in je z njeno tra-gično smrtjo vred ugasnil. Kar lep lik, saj nima — razen dobro-te — nobene napake (tudi njene zaljubljenosti in neprilipava ji nekako ne moremo šteti v zlo), da bi bil docela verjeten, ven-dar lahko avtorju tako »ideali-stično pretravanje« nekako od-pustimo, ker bi drugačna Arja ne bila več Arja, kakor bi tudi Arja brez Julke Staričeve na-bila »ta prava« Arja.

Judita Hahnova je upodobila Tliko — »plaho deklico, ki kuha in pospravlja, ki pa vendarle doseže srečo z uresničitvijo svo-jih, v vrtlogave višine se pno-čih« želja — svetlomodro po-barvane kuhinje in posode s srečno ljubljeno fantom, rde-čelasim Vanetom — Mirko Zupančič — večnim optimistom, ki vselej upa in nikoli ne obupa. Lep, topel lik.

Franko Drofenik — Andra, z vzdevkom »Fiks«, je večni študen-t, ki je tudi lep, a ves po-kvarjen in zgubljen. Ta »Fiks« je sploh problematična figura — komaj se ga navadiš gledati res kot pravega zgubljenca, brez-vestnega in nepoboljšljivega ci-nika, že dobi neko človeško noto (saj ni sam kriv, da je tak), da jo hip nato zopet izgubi in kot tak — »duševni invalid«, iz-vržen iz družbe, ker se je sam vrgel — tudi propade. Franko Drofenik je bil vse to, kar za-hteva od njega avtor, morda za spoznanje preveč »šisteričen« in neprerakunljiv v kretanjah in go-voru.

Flori — pesnik Vilon (Janez Presetnik) je bil bohem v pra-vem smislu besede. Pove mo-vo takega kar ne bi smelo iti mimo gledalčevih ušes. Njegove ideje so avtorjeve ideje, ki so morda nekoliko nenavadne in za »navadnega meščana« veči-roma nesprejemljive, so pa že zato vredne premisleka, čeprav je marsikaj tega, kar pove o in ostali (n. pr. »Platon«) bilo že večkrat in dosti prej pove-dano.

Med intelektualce — stalne obiskovalce »Podmornice« šteje tudi »Platon« — nekdanji pro-

fesor, ki se mu je zmešalo (Ja-nez Albreht), tudi on je poln raznih misli in idej, ki jih raz-laga ves čas predstave, vse nje-govo govorenje pa zveni tako pametno, da bi mu morali »nor-malni« ljudje pravzaprav mar-sikaj zamisliti, če ne bi vedeli, da je profesor le ubog norec s krizanemami v gumbici.

Potem je tu še gospod Niko, »industrialce« (Danilo Bezlaj), ki je obseden od izumiteljske strasti in ga dejstvo, da nihče ne ceni njegovih »izumov« ter da postane celo »politično sum-ljiv«, počene v samomor.

Skromen in tih, skoraj plah sanjač, je bil čistilec grzelec Klemen Saše Miklavc.

Lončinov Lipe — prodajalec časopisov — je bil hrupen, a v bistvu dober človek, enako tudi zidarSKI pomočnik Polikarp (France Presetnik). Obe cipi — Bela (Ruša Bojčeva) in Uta (Iva Zupančičeva) — sta bili odrsko zelo dobri postavi in medtem, ko je Uta Zupančičeva bila bolj »klaslična«, je bila Bojčeva kot Bela bolj človeško prepričljiva, naravna in v svoji prikrati tragi-ki starajoče se žene z ulice naravnost pretresljiva; pa tudi jetična cestna pometalica Mar-ta — »Nunca« (Slavka Glavinova) je bila živa odrska polava.

Franjo Kumer in Angel Arčon kot detektiv iz policaj sta imela le obrobni vlogi, prav tako je tudi vloga Rosa — starega po-strešnika — zgolj dekorativnega značaja. Igra ga Miro Veber. Vendar tudi ti trije dokaj pri-pomornejo k bolj pisani raznoli-kosti galerije likov, obiskoval-cev »Podmornice«.

Režiral je dramo Igor Pretnar, ki je dokaj zadel atmosfero okolja in je na realnih osnovah uspešno oživil avtorjeve osebe, ki jih je tudi psihološko okarak-teriziral z ukusom za mero, do-stojnim izraznim tonom in na-činom. Lep delež predstave po-čiva na njegovih ramenih.

Dobra in odgovarjajoča je bila scena Vlada Rijavca, kostumi Mije Jarčeve pa okusni in pri-merni.

Kraigher D.

Prireditve, kakršne še nismo videli

25. MAJ – prvi dan festivala

Studentsko prvenstvo v malem rokometu

USPEH LJUBLJANE

Proti pričakovanju je študentska reprezentanca Ljubljane v malem rokometu na tekmovanju v Beogradu 11. in 12. maja, osvojila prvo mesto. Uspeh naših študentov je tem večji, ker so bila moštva nastopajočih res kvalitetna. To dokazuje dejstvo, da so Zagreb, Sarajevo, Beograd zastopali igralci trenutno najmočnejših moštev Mladosti, Bosne in Novega Beograda. Homogenost, vigranost, odlični strelci so odlike teh ekip. Nekoliko slabša je bila le reprezentanca Novega Sada.

V naši študentski reprezentanci so nastopili: Vrbanič, Papež, Sever, Novak, Češnovar, Kren, Jeršič, Cretnik in Serbec. Vodja je bil Mihajlovič. Tekmovanje je bilo organizirano v dveh skupinah. Prvo skupino so sestavljali: Ljubljana, Beograd I. in Novi Sad. Drugo skupino: Zagreb, Sarajevo in Beograd II. Z zmagoma nad Novim Sadom (24:7) in Beogradom I. (11:10) je Ljubljana osvojila v svoji skupini prvo mesto in se tako srečala v finalu z Sarajevom.

Novi Sad ni bil nevaren nasprotnik, zato je bila tem hujša tekma z Beogradom I. Oslabljeni, brez Cretnika in Serbeca so Ljubljančani v izredno dramatični borbi napravili pravo presenečenje in premagali moštvo, ki je veljalo za favorita. S prednostjo, ki so si jo pridobili v prvem polčasu (končal se je 9:4 v prid Ljubljane), so uspeli na koncu tudi zmagati. Levji delez je imel v tej tekmi več kot odlični vratar Vrbanič, ki je žel ap-lavz vseh prisotnih.

V finalni borbi za prvo mesto je Ljubljana ponovila uspehe iz prejšnjih dveh tekem in zmagala proti Sarajevu s tesnim rezultatom 21:20 (10:7). Izenačenost ekip se kaže v tem, da so se vse finalne tekme končale z enim golom razlike.

Rezultati v finalu:
Ljubljana : Sarajevo 21:20
Zagreb : Beograd I. 15:14
Novi Sad : Beograd II. 13:12
Končni plasma ekip: 1. Ljubljana, 2. Sarajevo, 3. Zagreb, 4. Beograd I. 5. Novi Sad 6. Beograd II.
Najboljša strelca prvenstva sta bila državna reprezentanta Stanković in Papež.
Strelci za Ljubljano pa: Novak 12, Sever 9, Cretnik 5, Pavčič 4, Češnovar 3, Serbec 2, Kren 1.

Novak

Rokometno moštvo ljubljanske univerze – državni študentski prvaki

Lepe tekme mnogo gledalcev – dobra odbojka

Navajeni smo bili, da je bilo odbojkarstvo prvenstvo univerze opravljeno v enem popoldnevju. Tako je bilo vedno in veselo smo bili presenečeni, ko smo izvedeli, da bo letos drugače. Prireditelji so se namreč odločili, da bo letošnje tekmovalstvo potekalo v dveh skupinah po ligaškem sistemu. Izkazalo se bo bolj po pravici, kdo je res najboljši, kajti tu sreča pri številu nima nobene vloge.

Doslej so bile odigrane teletekme: Višja šola za telesno vzgojo: pravna 3:2. Bila je napeta tekma, rezultat pa nejasen do zadnjega trenutka. Lahko rečemo, da so študentje višje šole za telesno vzgojo igrali slabše, kot je bilo pričakovati, medtem ko so pravnik igrali borbeno in celo z malo sreče. Kljub temu je bila ta tekma tako važna, da so postali študentje višje šole za telesno vzgojo kandidati za prvo mesto.

Ekonomski : prirodoslovno matematična 3:0. V ekipi ekonomske fakultete nastopa nekaj igralcev, ki jih upoštevajo celo pri sestavi slovenske reprezentance in zato gladka zmaga ni prav nobeno presenečenje.

Strojna : kemija 3:0. Po dobrem položaj je pri ekipi strojnikov, ki tudi kandidirajo za najvišji naslov.

Metalurgija : arhitektura 3:0. Zmaga metalurгов ni bila niti za trenutek ogrožena.

Višja šola za telesno vzgojo : arhitektura 3:0 (wo). Arhitekti niso prišli na igrišče in so zaradi tega kaznovani s prepovedjo nadaljnjega nastopanja.

Ekonomski : kemija 3:2. Favoriti so bili ekonomisti, vendar so kemiki dobro zaigrali in tekma se je končala s tesno zmago ekonomistov.

Mnogo truda, mnogo misli, mnogo predlogov, vsega tega je bilo veliko minule dni. Zadnji dnevi priprav na največje telesnovzgojno manifestacijo ki smo jo kdaj doživeli v Sloveniji. Zadnji dnevi za tiste, ki bodo nastopili, zadnji dnevi tudi za tiste, ki imajo v rokah vse niti velike in precej zagonetne organizacije. Ni čudno, saj ni tako enostavno poskrbeti, da bo spored potekal brezhibno, da bo preskrbljenih kakih 20 tisoč nastopajočih, da bodo zadovoljni vsi, ki bodo prišli od blizu in daleč v naše glavno mesto.

Kaj vse bomo videli, kaj vse bomo spoznali med tem festivalom, za katerega smo neločljivo zapisali, da je to naš festival? 25. maj, rojstni dan našega maršala, to je slavnostni začetek te velike prireditve. Iz dneva v dan, iz tedna v teden bomo sedaj lahko opazovali veliko naše telesne vzgoje, veliko idejo, ki je vse drugačna, kot si jo morda tu in tam predstavljajo. Sodelovalo bo več organizacij,

ideja pa je ena. Člji so isti, nameni prav tako. In upajmo, da bodo tudi rezultati taki, da bomo na koncu lahko rekli: to je bil uspeh nas vseh, to je bil uspeh mladine, to je bil uspeh slovenske telesne vzgoje. Pester je seznam tistih, ki bodo pokazali vse svoje znanje, spretnosti, množičnost in koristnost na tem festivalu: Partizan, Sportna zveza, Gasilska zveza, Ljudska tehnika, Taborniška in Početniška zveza ter šole. To je še toliko bolj pomembno, ker je v mnogih krajih Slovenije postal festival skrb vseh ljudi, vseh prebivalcev. Znano je, da so se v mnogih občinah združili zastopniki vseh organizacij, od športnih, telesnovzgojnih, Zveze borcev, SZDL, do taborniških, početniških in šolskih. Festival je postal v mnogih krajih častna naloga. Pripomniti velja, da so ponekod precej pripomogli k temu tudi sveti za telesno vzgojo.

Omenili smo že, da je bil rojstni dan maršala Tita nekak slo-

vesen začetek festivala. S priveditvami bodo nadaljevali skozi ves mesec junij, zadnji teden junija pa pomeni višek te prireditve. Takrat se bodo zbrali za-

stopniki vseh organizacij v Ljubljani in priče bomo velikim tekmovanjem, paradi in pestremu zabavnemu sporedu. Ves spored zadnjega tedna sicer še

Ljubljantanke so bile v Zagrebu najboljše

Medfakultetno prvenstvo v streljanju

Letošnje univerzitetno prvenstvo v streljanju z vojaško puško, vojaško pištolo in malokalibarsko puško, ki je bilo od 15. do 19. maja na strelišču ob Dolenjski cesti, je pritegnilo veliko število študentov in študentk. Sodelovalo je 286 tekmovalcev. Od tega z vojaško puško 176, z vojaško pištolo 87 in z MK puško 23. Največ tekmovalcev je dal strojni oddelek, sledi elektro, ekonomski itd.

Novost letošnjega prvenstva je bilo streljanje z vojaško pištolo in MK puško, kar je omogočila zadostna produkcija domače municije.

Študenti so streljali z vojaško puško in vojaško pištolo po deset strelcev, študentke pa z MK puško, tudi 10 strelcev.

TEHNIČNI REZULTATI VOJAŠKE PUŠKE

- 10 CLANSKE EKIPE
1. Elektro-oddelek 623 krogov;
2. Strojni oddelek 596 krogov;
3. Ekonomski oddelek 463 krogov;
4. Gozdarski oddelek 415 krogov;
5. Arhitektura 385 krogov;
6. Strojni II 362 krogov;
7. VPS 318 krogov;
8. Gradbeni oddelek 313 krogov.

POSAMEZNO

1. Letonja Franc (pravo) 80 krogov;
2. Götz Zvonko (elektro) 78 krogov;
3. Rema Fedor (elektro) 77 krogov;
4. Zvečič Vojo (strojna) 75 krogov;
5. Rems Roman (arhitekt) 75 krogov.

VOJAŠKA PIŠTOLA

- 5 CLANSKE EKIPE
1. Elektro-oddelek 240 krogov;
2. Strojni oddelek 195 krogov;
3. Rud.-met. 169 krogov;
4. Kemija 161 krogov;
5. Arhitektura 120 krogov.

POSAMEZNO

1. Rovtar Stane (medicina) 73 krogov;
2. Sekne Stane (metalurg) 69 krogov;

3. Dular Marko (pravo) 65 krogov;
4. Rems Fedor (elektro) 65 krogov;
5. Kogej Dušan (kemija) 67 krogov.

MK PUŠKA

3 CLANSKA EKIPE:

1. Ekonomski oddelek 226 krogov.

POSAMEZNO:

1. Kleesl Greta (filozofija) 80 krogov;
2. Pristavec Jelka (kemija) 88 krogov;
3. Planec Dragica (ekonomija) 87 krogov;
4. Baroga Ziva (arhitektura) 84 krogov;
5. Hus Marjeta (arhitektura) 83 krogov.

Deset članska ekipa z vojaško puško elektro oddelka prejme prehodni pokal Strelske zveze Slovenije, najboljši posamezniki pa diplome in praktična darila.

Ekonomisti so ustanovili strelsko sekcijo

Na letošnjem medfakultetnem prvenstvu v streljanju z zračno puško so študenti ekonomije pokazali veliko zanimanje, saj so po številu tekmovalcev, kakor tudi po rezultatih, dosegli tretje mesto. Ta uspeh jim je vili poguma za nadaljnjo borbo in so takoj po končanem univerzitetnem prvenstvu ustanovili svojo strelsko sekcijo v okviru Akademске strelske družine – Olympija. Imajo že precej članov, ki redno trenirajo. Zračne puške in druge rekvizite so dobili od ASD. Ob koncu maja nameravajo prirediti strelsko tekmovanje ekonomske fakultete.

Poročilo o študentskem jahovskem prvenstvu Jugoslavije bomo objavili v prihodnji številki.

ni dokončno izdelan, vendar smo že izvedeli za nekaj podrobnosti.

Atletični nam obljubljajo nekaj kvalitetnih tekmovanj z mednarodno udeležbo, kegljači bodo imeli četverboj, boksači se bodo spoprijeli z reprezentanco Hrvaške. Košarkarji bodo priredili pod Cerkovnim gradom kvaliteten četverboj, odbojkarjska tekma Slovenija : Hrvaška bo tudi zanimiva. S Hrvaški se bodo pomerili prav tako rokometši, medtem, ko bodo tenisači priredili troboj Slovenija – Hrvaška – Volvodina. Tudi smučarji ne bodo stali ob strani, saj bodo priredili na Češki kotič dan smučanja. Veslači bodo poskrbeli za veliko baklad na Ljubljani, razen tega pa bodo imeli priložnost videti tudi plavalne tekme.

Najbolj zanimivi bodo zadnji dnevi. Višek festivala bo gotovo nastop na centralnem stadionu, kjer bodo nastopili z izbranimi igračkami zastopniki vseh organizacij, največ pa bo članov Partizana. Videli bomo še veliko parado, katere deli bodo šli iz vseh delov Ljubljane proti Trgu revolucije, kjer bo velik miting. Poleg tega bodo organizirali še elitno parado z enotnim oblačilom in rekviziti.

Zanimivo je, da festivala s tem še ne bo konec, saj bodo ostali športniki in vsi nastopajoči še en dan v Ljubljani. Ozledali si bodo vse ljubljanske znamenitosti, tovarne, muzeje, galerije in podobno. Razen tega bodo lahko odšli tudi na letalski miting in morda se bodo lahko peljali tudi z letali, kajti obljubljenih je 100 brezplačnih voženj z letali nad Ljubljano.

Kot vidimo iz vsega tega, je vse dobro pripravljeno in gotovo se ne motimo, da bomo čez mesec dni lahko zapisali v našo kroniko, da je bil ta festival pravi mejnik v zgodovini naše telesne vzgoje.

Vedno več zanimanja za tekmovanja v nogometu

Ze pred začetkom medfakultetnega nogometnega tekmovanja smo poročali, da je na fakultetah veliko zanimanje. Prijavilo se je kar 12 moštev, kar je doslej največje število udeležencev na nogometnih tekmovanjih na univerzi. Da bi tekmovanje v redu potekalo, so razdelili ekipe v dve skupini, kjer tekmujejo po ligaškem sistemu.

V prvi skupini so: gradbeniki, arhitekti, metalurgi,

strojniki, kemiki in študentje pravno ekonomske fakultete. V drugi skupini tekmujejo: medicini, agronomsko gozdarska, prirodoslovno matematična, višja šola za telesno vzgojo, višja pedagoška, in elektro oddelek. Tekmujejo na igrišču Svobode na Viču. Pričeli so že 9. maja in je torej tekmovanje v polnem razmahu. O dosedaj igranih tekmah smo prejeli te-le kratke podatke.

KEMIJA : ARHITEKTURA 5:0. Kemiki mnogo boljše in sodeč po igri eni izmed kandidatov za prva mesta.

MEDICINA : ELEKTRO 4:1. Medicinci so bili lani finalisti medfakultetnega tekmovanja in prva tekma je pokazala, da imajo letos podobne cilje.

AGRONOMSKO-GOZDARSKA : VPS 4:5. Razburljiva tekma, ki se je končala s tesno zmago VPS.

GRADBENA : METALURGIJA 6:2. Gradbeniki so doslej dvakrat zmagali na medfakultetnem tekmovanju. Bili so mnogo boljše in zmagali brez posebnih težav.

PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČNA : VIŠJA SOLA ZA TELESNO VZGOJO 5:1. Morda je to precej nepričakovan rezultat, ker je bilo pričakovati boljše igranje študentov višje šole za telesno vzgojo.

STROJNA : ARHITEKTURA 5:0. Arhitekti so pokazali tokrat bolj malo volje.

MEDICINA : VPS 8:2. Rezultat že dovolj pove. VPS se je na to tekmo prišlo, vendar zadeva še ni rešena.

AGRONOMSKA : PMF 0:3. Matematiki so se dobro borili in zasluženo zmagali.

KEMIJA : METALURGIJA 3:0 (WO)

ELEKTRO : VIŠJA SOLA ZA TELESNO VZGOJO 3:0 (WO). Študentje Višje šole za telesno vzgojo niso prišli na igrišče.

GRADBENA : ARHITEKTURA 9:0. Premoč gradbenikov je bila zares velika.

PMF : ELEKTRO 5:1. Zmaga je bila zaslužena.

LESTVICE SO ZAENKRAT TAKE:

SKUPINA A

Gradbena	2	2	0	0	15	2	4
Kemija	1	1	0	0	5	0	2
Strojna	1	1	0	0	5	0	2
Metalurgija	2	0	0	2	2	0	0
Arhitektura	3	0	0	3	0	13	0
Pravno ekon.	0	0	0	0	0	0	0

SKUPINA B

Priř. matemat.	2	3	0	0	13	2	8
Medicina	1	1	0	0	4	1	2
VPS	1	1	0	0	5	4	2
Elektro	3	1	0	2	4	9	2

Agonomsko gozdarska 2 0 0 2 4 8 0

Višja šola za tel. vzgojo 3 0 0 2 1 8 0

Tekmovanje se odvija po načrtu, pomanjkljivost je le v tem, da moštva ne prihajajo na igrišča točno ob določenem času. Bilo je tudi nekaj nedisipliniranih prekrškov in igralci so bili kaznovani. Za tekmovanje je vsak dan večje zanimanje in zato so sklenili, da bo odslej vsaka tekma objavljena na lepkih po univerzi. — O tekmovanju bomo še poročali.

ŽELEZARNA JESENICE

JESENICE NA GORENJSKEM, LR SLOVENIJA

Telefon: 244, 245, 246, 250 – Telegram: Železarna Jesenice – Tekoči račun: pri N 8 Kranj 611-T-406-Teleprinter: št. 17 Ljubljana

Priporočamo se s svojimi izdelki!

Zlata Praga

mrtvo mesto

SPORTNA REPORTAŽA O ŠPORTNIH IN NEŠPORTNIH VTISIH — SE VEDNO ŽELEZNA ZAVESA — ČASOPISI NA ČESKOSLOVAŠKEM LUKSUZ — POTOVANJE NAŠEGA NOVINARJA JE OMOGOČILO PODJETJE PUT-
NIK SLOVENIJA

Za nami je mesec nogometnih tekem naše državne reprezentance. Trifkat so postigali svojo bojno srečo in se vrnili v svoje klube z eno zmago, enim neodločenim rezultatom in enim porazom.

IZ ITALIJANI V ZAGREBU
Začnimo naš popotni dnevnik v Zagrebu, kjer je bila nogometna tekma med Italijo in Jugoslavijo, ki se je končala, kot je znano z rezultatom 6:1 v korist naših nogometašev. Ob tej tekmi ste vsi že gotovo dovolj sli-

Napisal sem, da je bilo v Zagrebu na tisoče Italijanov. Res je bilo tako, vendar jih je bilo mnogo tudi zunaj stadiona, kajti prišli so v Zagreb brez vstopnic in jim ni kazalo drugega, kot da so na cesti poslušali navdušeno navijanje naših ljubiteljev nogometa. Črna borza je imela veliko dela. Italijani pa nadvse hvaležni odjemalci. Že v Ljubljani so nam ponujali po 15 tisoč lir za sedež na stadionu v Maksimiru, v Zagrebu pa so ponujali za pet sedežev kar vespe. Vse te kupčije pa se pri nas ni-

Prepričani v zmago so prijatelji nogometa napolnili tri velike Putnikove avtobuse. Mnogi ljudje se je zbrala tam in naročali so nam, naj opravimo svoje, naj tako vpijemo: plavi, plavi, plavi, da nas bodo slišali po radiju. Objubili smo jim, soferji smo se na več kot 1000 km dolgo pot. Cilj: Dunaj, Praga, Bratislava.

BREZSKRBN PUSKAS

Puskas, to je znano ime. Mnogi ga cenijo kot najboljšega nogometaša na svetu. Vemo, da živi v Avstriji in vemo tudi, da se vedno igra nogomet. Bilo je okoli 4h jutraj, ko smo se ustavili v Gradcu za nekaj minut. In glej presenečenje, zagledali smo Puskasa prav blizu. Seveda smo izkoristili priliko in ga malo povpraševali o njegovem življenju in načrtih za bodočnost. Odgovoril pa nam je takole:

»Vukas je zame velik igralec in vse kaže, da bova še skupaj igrala. Jaz potujem čez nekaj mesecev v Bologno, slišim pa, da bo za tamkajšnji klub igral tudi Vukas. Mislim, da nas bo v takšni postavi težko ugnati. Sicer pa živim dobro. Imam počitnice, igrarim le toliko, da ne pozabim, kaj je nogomet. Sedaj se vrtam iz bara domov. Seveda bo treba življenje izpremeniti, ko postanemo spet pravi športniki.«

RAZGOVOR Z DUNAJČANOM

Schönbrunn, Stefanova cerkev, Opera, Ring, muzeji, to je običajen obhod Dunaja. Vsak potovalni urad ima isti načrt, vsak, ki pride na Dunaj želi videti isto. In tudi ciceroni govorijo eno in isto že leta in leta. Z istimi besedami, kot bi poslušali papagaja. Pa vendar, vsi ti isti, ki te znamenitosti vidijo, vedno govorijo: prekrasno, zanimivo, lepo... Menda je že res to tako!

Bolj zanimiv pa je bil pogovor z Dunajčani. Le-ti so nam povedali, da je bila lanskega mirovna pogodba na Dunaju za Avstrijo velik dogodek, da se je od takrat marsikaj izpremenilo. Ples v dvorani Schönbrunn, je bila zaključena slavnost tega dogodka. Tisto, kar se zgodi v tem zgodovinskem gradu, je za Avstrijo vedno pomembno. Pred desetletji je bil tam sedež avstrijskih cesarjev, središčni vozil avstrijske zlate dobe. In Avstriji menijo, da se ta doba spet vrata. Seveda v drugem pomenu besede. Nič več cesarjev, to so samo spomini. Pač pa blagostanje, sreča, prijateljstvo. In moram priznati, da so Dunajčani danes mnogo bolj razpoloženi, mnogo bolj veseli, kot prejšnja leta. In celo cene so bolj zmerne od prejšnjih.

Naš obisk na Dunaju je bil kratek. Postali smo samo nekaj ur. V prostem času so se nekateri zapodili v trgovine, drugi

Češko. Stroga in dolgotrajna je češka kontrola, še bolj zanimiva je bila njihova carina. Zapuščene vasi, nekaj porušeni hiše, to je bil prvi vtis. Tudi prvo večje mesto (ime sem že pozabil) nas ni kaj posebno navdušilo. Prazno, pustno, skoraj neobljudeno. Vendar, zgodilo se je nekaj zanimivega...

POLITIČNA DEBATA

Imeli smo srečo in doživeli, dvoje srečanj, dvoje povsem nasprotnih srečanj. Najprej smo srečali dva debeljša železničarja, »Jugoslavlani?«

»Na nogometno tekmo?«

»Da!«

»Držali bomo fige. Radi imamo Jugoslavlane. Vedno smo slišali kaj dobrega o vas. Sicer pa, lepšega ni na svetu od vašega morja. Veste, pred vojno sem bil na počitnicah v Crikvenici. Da, to so lepi spomini.«

Gruča na nasprotni strani ceste nas je zvalila v svojo sredo in zapustili smo železničarja. Politika debata o Rusih, o Jugoslaviji, o notranji ureditvi Češke in seveda o standardu. Zasedba s češke strani je bila prvorazredna, saj je prišel na ceno kar predsednik mesta, ki nas je zagledal skozi okno svoje pisarne, razen tega pa še eden izmed kandidatov za volitve, ki so bile v nedeljo na Češkem. Tole so nam povedali:

»Z Rusi smo veliki prijatelji. Pomagajo nam, kjer le morejo. Zaslužimo dobro, kajti s tem denarjem lahko kupimo tudi po dve obleki na mesec. Volitve so demokratične. Imamo štiri stranke, ki pa imajo isti program.«

Kmalu smo videli, da ni vse tako. Ni govora o tem, da bi si lahko človek s povprečnim zaslužkom lahko kupil obleko z mesečno plačo, niti o tem ne, da bi bili ljudje kaj posebno navdušeni nad ruskim prijateljstvom. Lepaki v čast Rusiji, si niso dovolj jasni dokazi... »Kaj pa v tovarnah? Morda imate kaj podobnega kot so naši celavski svetli?«

»Ne, direktor ima besedo.«

PRAGA, ZLATO MESTO ALI NE?

Praga, to je bil cilj našega potovanja. Praga, eno najlepših mest. Kdo bi si ne želel spoznati nešteto zgodovinskih znamenitosti, tistih ljudi, ki slove kot najbolj prijazni, najbolj pristranski na svetu?

Danes je Praga drugačna kot je bila pred leti. Bolj mrtva je. Nek čeh nam je dejal, da je iz evropskega veletrga postala provinca vas. Malo ljudi na cestah, prometa skoraj ni, po devetih urah pa je vse kot izumrlo.

»Zakaj?«, smo se vprašali. Odgovorili pa so nam, da ljudje živijo sami zase, da ne marajo družbe, tujcev ni, denarja pa tudi ne, da bi hodili v gostilne.

Na poti proti Pragi in nekom majhnem češkem mestecu, kjer so nas vsi radovedno opazovali, med njimi tudi češki vojaki

kino dvoranah vrte sovjetske filme. Nik odveč ni, če povemo, da so se ljudje tega naveličali, da si žele nekaj svežega, nekaj novega, morda samo malo — lepega... Morda bi se jim dobro zdelo, če bi jim vsaj na časopise ne bi bilo treba čakati v vrstah?

SLOVO, SLOVENSKA PESEM

Priganjali so nas, češ da je prišel čas odhoda. Imamo še en cilj, Bratislava — nogometna tekma. Toda nam se ni mudilo. Medtem ko so ljudje prebirali napise — Jugoslavija — na naših avtobusih, smo se zbrali v

krog in zapeli, da je daleč odmevalo. Kot bi trenili so bila vsa okna polna gledalcev. Poslušali so nas, nam plesali in nam mešali naslove skozi okna. Mi pa kar brez postanka — Hej brigade, Na Jurji, pa Dekle, daj mi rož rdečih in še, in še...

Sofer je trobil in hoče-noče smo morali vstopiti. Ljudje so nam mahali in pozdravljali. Bili smo skupaj samo pol ure, toda poslali smo prijatelji. Morda smo v pol ure našli tisto, kar smo zastopali iskali po vsej Pragi. Videli smo in občutili, da so Pražani še vedno tisti ljudje z dobrim in veselim srcem. Toda še preden smo zavili okoli ovin-

ka, se je spet vse pogreznilo v mrtvo tišino. Namesto zlata Prage — mrtvo mesto...

Ne vem, če bi sodilo v to skromno reportažo še pisanje o nogometni tekmi. Najbrž ne, kajti potovali smo v Zagreb in govorili samo o nogometu, potovali smo skozi Avstrijo in srečanje s Puskasom je bilo za nas dogodek, potovali smo skozi Češko in nogomet je t. la naenkrat postaranska stvar. Spoznali smo nov narod, spoznali nove razmere in verjemite mi, da si je vsak oddahnil, ko je stopil pred ljubljanskim Putnikom na domača tla.

Priznanje

DNEVNIK PLAHEGA LJUBIMCA

Prvega maja lani sem jo videl prvič. Lepa, nasmejana, kakor šopek. Beseda je dala besedo, in zvečer sva šla v kino. Reka je, da ji pravijo Rožica, da študira medicino in rada prebira pesmice. Poslovila sva se v temni stranski ulici, pred trinadstropno hišo. Začel sem ji lahko, noč in za plačilo prejel obljubo, da se bova čez tri dni zopet videla. Bil je to višek moje sreče. »Dekle imam, dekle imam.« Srce mi je poskakovalo od veselja. Sedaj mi ne bo treba več zavidati svojim kolegom.

Dolgo sem se tistokrat premisljeval po postelji in sanjaril o lepi prihodnosti. Predstavljal sem si prijetno trisobno stanovanje in v njem primerno pohištvo, pa nasmejano ženko — sarkastično idilo...

Čez tri dni sem se gladko obril, oblekel novo obleko in se odpravil na svoj prvi dogovorjeni sestanek. Rožica me je že čakala. Zopet je bila tako lepa in nasmejana. Sprehajala sva se po stezah, posutih s peskom. Pripravljala sem ji o tem, kaj sem delal ves čas ko se nisva videla in čakal udobne prilike. Čez eno uro se mi je zadelo, da Rožičina pozornost popušča. Zaskrbljen sem jo vprašal, če jo zebe. Priznala mi je in dodala, da bi šla rada domov, ker se boji prehlada. Poslovila sva se v temni stranski ulici. Začel sem ji lahko, noč in za plačilo dobil obljubo,

žica že šestnajstega odpotovala na semestralne počitnice.

Februar... Nismo bili nikjer, ker se Rožica še ni vrnila v mesto.

Takrat mi je prišlo na misel, da je že čas za priznanje čustva, ki ga gojim do nje in da jo moram poprositi za poljub — petat ljubezni.

In prišel je marec... Rožica je sicer bila v mestu, toda pisala mi je, da ne more nikamor, ker ima izpite. Kako jo je to dvignilo v mojih očeh! »Kakšna volja«, sem si dejal. Odločil sem se torej, da s svojim priznanjem počakam do pomladi.

In prišel je april... Napisal sem ji pismo in jo prosil za sestanek pod uro točno ob petih.

Tega dne sem se gladko obril, oblekel novo obleko in se odpravil na svoje prvo priznanje ljubezni. Čakala je — zopet tako lepa in nasmejana. Sprehajala sva se po stezah, posutih s peskom. Pripravljala sem ji o tem, kaj sem delal ves čas ko se nisva videla in čakal udobne prilike. Čez eno uro se mi je zadelo, da Rožičina pozornost popušča. Zaskrbljen sem jo vprašal, če jo zebe. Priznala mi je in dodala, da bi šla rada domov, ker se boji prehlada. Poslovila sva se v temni stranski ulici. Začel sem ji lahko, noč in za plačilo dobil obljubo,

da se čez teden dni zopet vidiva. Ko sem šel domov sem premišljeval, kdaj in kje bom priznal svojo ljubezen. Čez štiri dni pa sem dobil listek. Pisala je, da ne more prijeti ker se je prehladila — revčica!

Blizal se je maj... Se dvakrat sem poskušal s priznanjem. Toda vedno me je nekaj oviralo. Enkrat Rožice ni bilo. Drugič je sicer prišla, toda čež pol ure se je poslovila — morala je v šolo. Razumljivo je, da v pol ure nisem mogel izraziti ljubezni, ki gori v mojem srcu že enajst mesecev. Pravzaprav pa nisem še nikoli zamudil. Letošnji prvi maj bo za to najprimernejši, saj bo to prva obletnica našega poznavanja.

Prosil bom Rožico za sestanek. Najbolje ob pol devetih zvečer, ko bo že temnelo. Lepo jo popeljem na kak skrit kraj in tam — da — tam ji bom priznal svojo ljubezen. Dejal ji bom, da jo imam rad — lahko si mislim kako bo presenečena. Potem pa — potem pa jo bom poprosil za poljubek! S tem obojino ljubezen zapetena. Potem pa bom odpeljal svojo Rožico k tisti stari trinadstropni hiši in tam — tam mi bo gotovo dala zopet poljubek. (Saj bo vendar že vedela kaj čutim do nje!)

Ah, to bo čudovito...

SABOUL O FRANCOSKEM FILMU

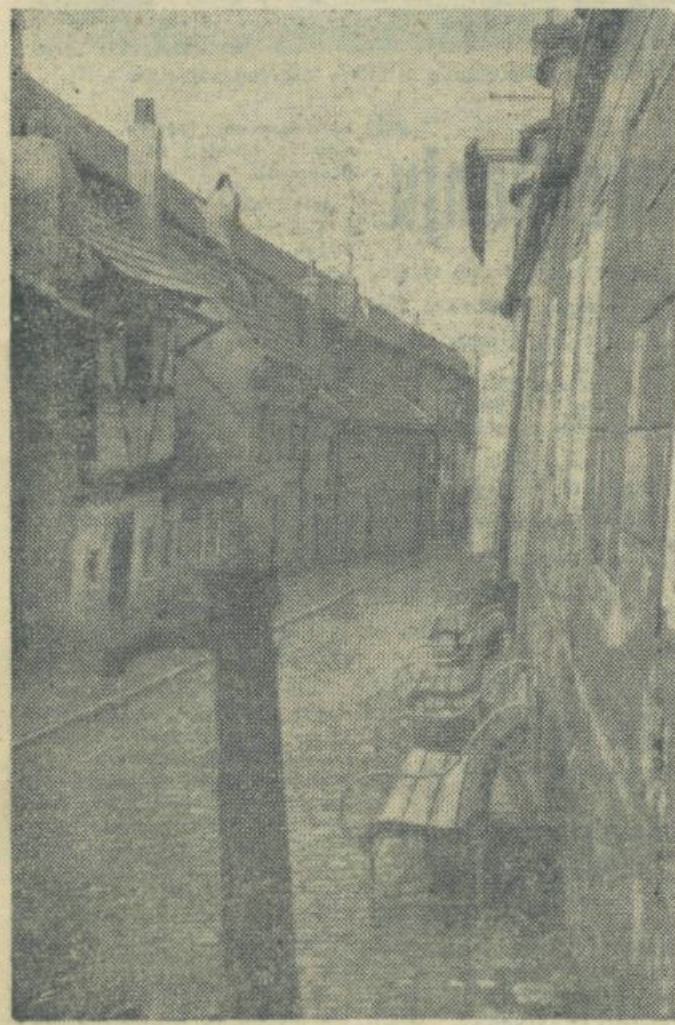
V »Les lettres françaises« je znani francoski kritik G. Saboul napisal članek, v katerem na osnovi uradnih podatkov razpravlja o položaju francoskega filma danes in o njegovi bodočnosti. Ponatiskujemo nekaj najzanimivejših podatkov, ki nam dajejo splošen statističen pogled na francoski film.

Osnovni odbor francoskega filma je objavil podatke o položaju francoske filmske industrije, ki vsebuje zanimive informacije. Obisk v naših kinematografih je začel padati v letih 1947—52. Naraščal v letu 1953 in doseže leta 1956 410 milijonov prodanih vstopnic, proti 394 milijoni v letu 1955. Po teh podatkih gre vsak Francoz na leto povprečno desetkrat v kino. Neposredno po vojni smo imeli na razpolago 4.000 kinematografov z 2.000.000 sedeži. Leta 1956 imamo 5.726 kinematografov z 2.750.000 mesti. Po drugi strani je obisk mladih ljudi, največjih ljubiteljev filma, leta 1955 večji kot pa leta 1946.

Položaj naše filmske industrije je bil lansko leto odličen. Izdelali smo 129 celovečernih filmov, kar je najvišja številka v zadnjih dvajsetih letih. Vendar pa je treba povedati, da je v tem številu tudi 39 reprodukcij. Širša publika tudi ne ve, da je bilo več znanih francoskih filmov posnetih v koprodukciji n. pr. Veliki manevri. Leta 1954 je bilo v koprodukciji posnetih skoraj 50 odstotkov vseh francoskih filmov. Danes dosega koprodukcija nekaj manj kot 30 odstotkov.

Močno naraščanje francoske filmske produkcije v lanskem letu se mora v precejšnji meri zahvaliti okusu francoskih gledalcev. Ti namreč najraje gledajo domače filme. Leta 1947 je imel dogovor Blum-Byrnes za posledico, da je bilo v francoskih kinematografih 53 odstotkov filmov hollywoodske produkcije, in samo 37,8 odstotkov francoske. Lansko leto pa je dobil Hollywood samo 33 odstotkov, francoski pa 48 odstotkov. Padec ameriškega filma gre precej na račun italijanskih filmov, ki so dosegli 7 odstotkov, pa tudi nemškega filma, ki se je povzpela na 2,48 odstotke.

Rezultati lanskega leta so razveseljivi, vendar pa ne zagotavljajo prosperitete francoskega filma tudi v letošnjem letu. Minister Ramadier je znižal ceno kinematografskih vstopnic in tako imenovani fond pomoči podpira fr. filmsko industrijo. V ta fond posredno plačuje vsak gledalec, ker je del izkupitka od prodanih vstopnic namenjen v ta fond. Deficit je obljubila kriti vlada iz lastnih sredstev. Toda obljube so ostale doslej samo obljube. Redukcija tega fonda pa bi pomenila za francoski film pravo katastrofo. Od 4,3 milijarde frankov ki so bile investirane lansko leto, je bilo več kot polovica (2,5 milijarde) iz tega fonda. Kdor uničuje fond, uničuje tudi francosko filmsko industrijo. Brez energične pomoči vseh filmskih delavcev in publike, bi letošnje leto lahko postalo usodno za francoski film, kot je bilo leto 1947, ko je isti Ramadier z dogovorom Blum-Byrnes izpraznil naše filmske studije, ponečel nezaposlenost in potrošil na desetine produkcije od 94 filmov leta 1946 na 74 v letu 1947.

Tako imenovana Zlata ulica v Pragi, kjer je bilo v srednjem veku središče alkimistov

želi, zato naj vam posredujem nekaj drugačnih zanimivosti.

Znano je, da smo pred dvema letoma naložili v Torino italijanskim nogometašem kaj težko kremo, ko smo jim željni masčevanja so se nekaj odpravili v Zagreb. Ne samo tistih enajst, ki so nosili državni grb na prsih, pač pa še tisoče in tisoče italijanskih navijačev, ki so bili optimistično razpoloženi, kot le kaj. Prinesli s seboj italijanske državne zastave, nešteto ragelj in podobnih rekvizitov. Vse to jim je bilo odveč, kajti italijansko zastavo so spustili že v prvem polčasu na pol droga, razgle pa se sploh niso oglašali.

MITING NAVILJAČEV PRED PUTNIKOM

Polni optimizma smo se odpravljali v Bratislavo na nogometno tekmo Jugoslavija : CSR.

Metamorfoze

Med mnogimi tujimi študentskimi listi prejemamo tudi češki študentski časopis Univerzita Karlova, iz katerega smo prevedli ta kratek sestavek.

1951

Anti-Dühringa? Anti-Dühring, — dobro čtivo, zanimivo. Tudi jaz sem ga bral. Vsega sem prebral v nedeljo popoldne, nisem se mogel odtrgati od knjige. O čem že govori prvo poglavje? ... Da, zanimivo čtivo. Tudi tovariš Krivola iz četrtga krožka pravi, da je zanimivo. Pa tudi tovarišiči Dykovi je bilo zelo všeč. Položaj delavskega razreda... od Engelsa. Tudi to sem bral. Imam celo nekaj pripomb, k tretjemu poglavju, štirinajsta vrsta zgoraj. Mogoče, spodaj?

1954

»Bodi mi zdrav, Jaroslav! Ali si bil na predavanju? Seveda nisi bil. Jaz tudi ne. Zakaj bi hodil na predavanja ko pa vse to lahko prebereš v dveh dneh. Frekvenca si dobil? Meni je podpisal kar Jirka, on to zna. Upam da se ne učiš že za izpit? Da, seveda. Ali boš prešludiral vso priporočeno literaturo? Jaz tudi ne. Saj to je 3218 strani. Do izpita je še štiri dni. Mislim, da jih dosti ne bo delalo. Sicer pa, saj nimas časa za učenje. S predvojaško imamo

1957

»Zdravo, stari! Ali si že vstal? Imenitno! Kaj je novega? Ze teden dni nisem bil na fakulteti, ostal sem brez zveze. Pogled si tisto dekle. Kakšna je, a? Pojdiva hitro. Tudi da ne moremo učiti — zgodovina ne delamo. To je dejal Goll. V tem se strinjam z njim, čeprav je buržoazni historik. Saj moramo vendar sprejemati najboljšo, kar nam je zapustila preteklost. To je dejal Karl Marx. Ali si že obojeval? Torej — adios, grem v bufet na en vermet.«

HRADČANI — najlepši spomenik Prage

v postelje, tretji v Prater. Oh, ta Prater! Izumira vedno bolj, občeka je malo in lastniki raznih »podjetij«, kot so vlakci duhov, smrtna železnica, avtomobilski sejem in podobno, zehajo in se dolgočasijo ob praznih blaginjah. »Kje so lepi časi, ko je vse norelo, so nam odgovorili, ko smo jih vprašali kako jim gre.

NA IZLET V NEZNANO

Na avstrijski meji smo izšli iz nekaj steklenice piva za zadnje silinke, ki smo jih imeli v žepu, potem so se dvignile zapornice in odpeljali smo se v neznano, v CSR. Bodeča žica, stražni stolpi, gladek pas zemlje, to so bili prvi, nič kaj ugodni vtisi, ko smo se zapeljali v

kavarne ali kakšna druga zabavišča. Zato se nismo kaj posebno čutili, ko smo sami sedeli v eni izmed prijaznih praških »ostari« in pili zares dobro pivo toliko časa, da nas niso vrgli na cesto.

Pokazali so nam Prago od Hradčanov, pa do cerkve sv. Vida, Karlovskega mostu, pa do največjega stadiona v Evropi, od največjega trga na svetu, do tiste ulice, kjer so delali zlato. Da, to je Praga—zlata Praga. Tisto, kar dajo mestu ljudje, temu ne moremo več reči — zlata Praga.

Niso pozabili na velikanski Stalinov spomenik, na kolodvoru niso pozabili na napis: Sovjetske železnice — naš svet, v